Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראָשען

הײנט 8 זײטען

נײער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטײאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 52 (1045)	Łódź, Środa 2 Marca 1927	פינפטער יאָהרגאַנג	לאָדז מיטוואָך כח אדר א תרפ״ז.	Nr. 52 (1045)

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

פּאַבאַר=נעזעץ אויפ'ן יאָהר 1927

אנגענומען אויף דער נעכטיגער סיים-זיצונג.

וואַרשא, 1. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). אויף דער היינטיגער סיים זיצונג איז בעטראַכט געוואָרען דער געזעץ-פּראָיעקט וועגען פּאַבאַר אין יאָהר 1927. דער רעפערענט דעפּ. מאָטשינסקי (דערזעלבער, וועלכער האָט ביי די לעמבערגער עקסצעסען געהעצט געגען יודען) האָט אין זיין רעדע בעוויזען, אַז יודען שטעלען זיך צו צום מיליטער ערגער, ווי די אַנדערע נאַציאָנאַליטעטען. ווייטער האָט דער רעפערענט פעסטגעשטעלט, אַז אין פּוילען ווערען יעדעס יאָהר גערופען צום מיליטער 350 טויזענד מאַן, וואָס דאָס מאַכט אויס 1 און אַ האַלבען פּראָצענט פון דער בעפעלקערונג, בעת אין דייטשלאַנד ווערט גערופען 4 פינפטעל פּראָצענט.

דער אוקראַינער קלוב האָט ערקלערט, אַז ער וועט שטימען געגען פּאַבאַר-געזעץ.

מיט א מעה-הייט שטימען איז דאָס געזעץ וועגען פּאַבאַר אויפ'ן לויפענדען יאָהר אנגענומען געוואָרען.

די נאָהנטסטע זיצונג פון סיים וועט פאָרקומען ערשט אין אַ 2–3 וואָכען אַרום.

נעכטיגע זיצונג פון „קאַלא".

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). אויף דער היינטיגער זיצונג פון יוד. קאָלאָ איז בעהאַנדעלט געוואָרען די קלאַגע פון די אינוואַלידען, אַז זיי ווערען שלעכט טראַקטירט דורך דער קאָלאָ.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו קעמפען פאַר דער גלייכבערעכטיגונג פון די יודישע אינוואַלידען מיט די קריסטליכע.

ווי אזוי קורנאַטאָווסקי האָט געאַרבייט

ער האָט געלאָזט אויף דער פריי דעם מערדער פון אַ יובעליר.

וואַרשאַ, 1. (טעלעפאָניש). אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אויספאָרשונג וועלכע ווערט געפיהרט געגען געוועזענעם שעף פון אויספאָרשונגס-אַמט קורנאַטאָווסקי ווערען ענטדעקט וואָס ווייטער אַלץ נייע מיסברויכען. אַזוי האָט זיך געמעלדען די פרוי פון יובעליר ראָזענבערג, וועלכער איז ערמאָרדעט געוואָרען אין יאָהר 1923, און זי דערצעהלט, אַז אַ דאַנק קורנאַטאָווסקי'ן איז דער מערדער נישט אַרעסטירט געוואָרען. דער מערדער איז געווען ביי איהר אין דער היים און האָט איהר געדראָהט צו דער'הרג'ענען, אויב זי וועט איהם אַרויסגעבען. זי האָט וועגען דעם געמאָלדען אין אויספאָרשונגס-אַמט אָבער עס זענען די געהעריגע מיטלען נישט אַנגענומען געוואָרען.

די פּויליש-סאָוועטישע בעציהונגען.

ערקלערונגען פון מינ. פּאַטעק פאַר רוסישע פּרעסע-פאָרשטעהער.

מאָסקווע, 1 (סּפ טעל.) דער פּוילישער געזאַנדטער מינ. פּאַטעק האָט געוויילט אין לענינגראַד און האָט דאָרט אויפגענומען די פּרעסע-פאָרשטעהער. מינ. פּאַטעק האָט אָנגעוויזען, אַז די פּרעסע פון ביידע צדדים איז פיל מיט קריגס אַלאַרמען, אַז ס'איז נויטיג די אַלאַרמען אָפּצושטעלען, מ'דאַרף רעדען וועגען שלום וועגען אַן עקאָנאָמישער און קולטורעלער דערנעהנטערונג. וואָס שייך דעם גאַראַנטיע-אָפּמאַך צווישען ביידע לענדער, איז דאָס אפילו אַ שווערע זאַך, אָבער מיט דער צייט וועט אזאַ אָפּמאַך געשלאָסען ווערען.

אויף דער רעדע פון מינ. פּאַטעק האָט „איזוועסטיאַ" געענטפערט מיט אַן אַרטיקעל, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אַז העצען העצט נישט די סאָוו. פּרעסע, נאָר די פּוילישע, וועלכע שטעהט נאָהענט צו דער רעגירונג. וואָס שייך דעם גאַראַנטיע אָפּמאַך, זענען פון דער סאָוועטישער זייט געמאַכט געוואָרען שוין צוויי פאָרשלאָגען, אָבער אָהן פּעולה, מ'בעגנוגענט זיך מיט ווערטער און צו מעשים קומט מען נישט.

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער סאָוועטישער געזאַנדטער אין וואַרשאַ וואָיקאָוו האָט בעזוכט דעם אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי און געהאַט מיט איהם אַ לענגערען געשפּרעך.

פּ. פּ. ס. נעגען אַטענטאַט אויף דער וואַהל-אָרדינאַציע.

וואַרשאַ, 1. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון פּ.פּ.ס.'ישען סיים-קלוב.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אויפצופאָדערען דעם עקזעקוטיוו פון דער פּאַרטיי אונטערצונעהמען אַ קאַמפּאַניע געגען אַטענטאַט אויף דער וואַהל-אָרדינאַציע. ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָטעסטירען געגען דער קאָנפיסקאַציע פון אויפרוף פון דער ליגע פאַר מענשען-רעכט מכח אַמנעסטיע פאַר פּאָליטישע אַרעסטירטע.

קאָנפערענץ וועגען עקספּאָרט קיין רוסלאַנד.

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָנערשטאָג וועט אין צענטראַלען סוחרים-פערבאַנד פאָרקומען אַ קאָנפערענץ וועגען עקספּאָרט קיין רוסלאַנד. צו דער קאָנפערענץ זענען איינגעלאַדען פאָרשטעהער פון פערשידענע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס.

דער קאָמפּעטענץ-קאַמף צווישען סיים און רעגירונג.

וואַרשאַ, 1. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). זייט אַ געוויסער צייט קומט פאָר צווישען סיים און דער רעגירונג אַ שטילער קאַמף אַרום דער פראַגע וועגען געזעצגעבערישע איניציאַטיוו. עס בעמערקט זיך אַזאַ ערשיינונג: ווי באַלד דער סיים האָט אויסגעאַרבייט עפּעס אַ געזעץ פּראָיעקט און איז מיט איהם שוין כמעט פערטיג, קומט די רעגירונג און מעלדעט, אַז זי האָט איהר איינענעם פּראָיעקט און פערלאַנגט, אַז דער סיים-געזעץ זאָל צוריקגעצויגען ווערען.

אַן ענליכער פאַל איז איצט פאָרגעקומען מיט דעם געזעץ-פּראָיעקט פון די רעכטע וועגען בעלי-הבתים („גאָספּאָדאַזשעס") פון פערזאַמלונגען, וועלכע זאָלען בעקומען גאָר בעדייטענדע רעכט (די רעכטע האָבען דעם ציל נישט צו דערלאָזען, אַז אַנדערע פּאַרטייען זאָלען קאָנען בעת די פאָרשטעהענדע וואַהלען איבערנעהמען זייערע פערזאַמלונגען).

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע, בעת ס'האָט זיך געהאַנדעלט וועגען דערמאָנטען געזעץ-פּראָיעקט, האָט דער פאָרשטעהער פון דער רעגירונג ערקלערט, אַז די רעגירונג אַרבייט אויך אויס אַ געזעץ וועגען פערזאַמלונגען און האָט פאָרגעלעגט דערווייל דעם געזעץ-פּראָיעקט נישט צו בעטראַכטען.

די רעכטע און די פּ.פּ.ס. האָבען פערלאַנגט, אַז די בעראַטונג זאָל אָבער דאָך ווייטער פאָרקומען. יוד. קאָלאָ איז געווען דערפאַר, אַז מ'זאָל אָפּוואַרטען אויפ'ן רעגירונגס-פּראָיעקט.

מיט אַ מעהרהייט שטימען איז בעשלאָסען געוואָרען דעם געזעץ-פּראָיעקט צו בעהאַנדלען. די דיסקוסיע דויערט ווייטער. צ. א. איז צוגעגעבען געוואָרען אַ פּונקט, אַז די רעגירונג האָט נישט קיין רעכט אויפ'ן גרונד פון איהרע פולמאַכטען אַרויסצוגעבען קיין געזעץ וועגען פערזאַמלונגען.

בעאַמטע מיט טויט-צעטלען.

אינטערפּעלאַציע פון „קאָלא".

וואַרשא, 1. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). דאָס יוד. קאָלאָ האָט געהאַט אַריינגעטראָגען אַן אינטערפּעלאַציע, פאַרוואָס די שטאָדט-פערוואַלטונג פון בראַשט (מזרח-גאַליציען) האָט, ערקלערענדיג אַ קאָנקורס אויף אָנצונעהמען בעאַמטע, פערלאַנגט פון די קאַנדידאַטען טויף-צעטלען.

איצט איז אָנגעקומען אַן ענטפער פון אינערן-מיניסטער. וועלכער ערקלערט: ערשטענס, איז דער בעשלוס פון דאָרטיגען מאַגיסטראַט אָנגענומען געוואָרען אין הספם מיט די יודען, דריטענס. זענען אַלס בעאַמטע אָנגענומען געוואָרען אויך [?]טליכע יודען, צווייטענס, איז דער בעשלוס סותר דער קאָנסטיטוציע און ווערט דריבער אָפּגעשאַפט.

נעגען די טעלעפאָן-זיינגערס.

וואַרשא, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער צענטראַלער-סוחרים - פערבאַנד האָט זיך געווענדעט מיט אַן אויספיהרליכען מעמאָריאַל צו די מיניסטעריומס פון פּאָסט, האַנדעל און אינערן. אין דעם מעמאָריאַל ווערט אָנגעוויזען אויף דער גאַנצער שעדליכקייט. וועלכע ס'וועט ברענגען דאָס איינפיהרען פון טעלעפאָן-זיינגערס" און פון בעצאָהלטע טעלעפאָן געשפּרעכען. אויב אָבער די פראַגע איז שוין ענטגילטיג בעשלאָסען און קאָן נישט צוריקגערופען ווערען, פאָדערט דער מעמאָריאַל, אַז דער אָפּצאָהל פון אַ געשפּרעך זאָל זיין נישט 9, נאָר 3 גראָשען.

אַנשטאָט עווקאַליפּטען פלאַנצען די אַראַבער ווייַנשטאָקען.

ירושלים, 1. (יט"א, טעלעגראַפיש) דער אָנפיהרער פון דער באַנדע אַראַבער וואַדיסטאַני גאַד, אַ דאַנק וועלכענס אַגיטאַציע די אַראַבער האָבען אַרויסגעריסען 4000 עווקאַליפּטוס-בוימער פון קרן קימת באָדען, איז איצט צוגעקראָכען צו פלאַנצען ווייַנשטאָקען אויף דעמזעלבען באָדען. ער וויל אַזוי אַרום בעקומען חזקה אויף דעם באָדען.

משעכאָסלאָוואַקישער פּרעזידענט קומט קיין ארץ-ישראל.

ירושלים, 1. (יט"א, טעלעגראַפיש) אָפיציעל איז מיטגעטיילט געוואָרען, אַז דער פּרעזידענט פון דער משעכאָסלאָוואַקישער רעפּובליק, פּראָפ. טאָמאַס מאַסאַריק וועט אין אַפּריל קומען קיין ארץ-ישראל. פּרעזידענט מאַסאַריק וועט זיין דער גאַסט פון הויך-קאָמיסאַר לאָרד פּלומער און וועט וואוינען אין רעגירונגס-פּאַלאַץ.

דער פּראָצעס פון ראַדימינער רבי'ן

דער נעכטיגער פערהאַנדלונגס-טאָג.

פּשעמישל, 1. (טעלעפאָניש) דאָ קומט ווייטער פאָר דער פּראָצעס צווישען ראַדימינער רבי און דער פרוי זלאַטע רובין. די פּראָאינטערעסירונג מיט'ן פּראָצעס איז ווייטער אַן אויסער-געוועהנליכע.

בעת דער היינטיגער פערהאַנדלונג האָט דער געריכטס פאָרזיצער געפרעגט די פרוי רובין מכוח דעם, וואָס שוין נאָך דער חתונה, ווי זי זאָגט, מיט'ן רבי'ן. האָט זי זיך געשדכנ'ט צו אַ געוויסען רובין.

זי ענטפערט דערויף, אַז דער רבי האָט איהר אַזוי געהייסען.

עס ווערט דאַן פאָרגעלייענט אַן אָפּמאַך. לויט וועלכען דער ראַדימינער רבי איז זיך מתחייב חתונה צו האָבען מיט דער פרוי רובין, אין פאַל, ווען די רביצין וועט שטאַרבען, אָדער אין פאַל, ווען ער וועט האָבען אָפּגעגט די רביצין.

דער פאָרזיצער שטעלט דער פרוי רובין אַ רייה פראַגען און זי דריקט אויס איהר פערוואונדערונג, פון וואַנען ער ווייסט אַלצדינג. זי שרייט אויס: „סקאַנד טריבונאַלאַ ווישיסטקאָ וויע?"

דער פאָרזיצער ענטפערט אין שפּאַס, אַז ר'האָט זיך בעראַטען מיט אַ צדיק. די פרוי ווערט שרעקליך אויפגערעגט, נאָר די אַדוואָקאַטען ווינקען צו איהר, זי זאָל זיך בערוהיגען. דאַן שרייט זי אויס: „אוי, בין איך אַ בהמה!".

דער פאָרזיצער פרעגט איהר ווייטער וועגען די פּילען, וואָס זי האָט געשיקט צום רבי'ן.

זי ענטפערט, אַז די פּילען זענען געווען געגען שוואַכען מאָגען.

פאָרזיצער: און פאַרוואָס האָט איהר געשריבען אין אַ בריף צום רבי'ן: גיב די פּילען דיין ווייב און שטעל איהר אַ מצבה?

די פרוי צוויינט זיך און לייקענט, אַז זי זאָל האָבען געוואָלט פער'סמ'ען די רביצין.

פאָרז.: פאַרוואָס האָט איהר געשיקט דעם רבי'ן די פאָטאָגראַפיע און די מילה פון קינד? (עס האַנדעלט זיך וועגען קינד, וואָס די פרוי זאָל האָבען געבוירען פונ'ם רבי'ן).

די פרוי לייקענט אין דעם.

זי דערצעהלט ווייטער, אַז ווען זי איז געקומען קיין ראַדימינאַ פון אַמעריקאַ האָט איהר דער רבי פאָרגעלעגט 1000 דאָלאַר, זי זאָל זיך פון איהם אָפּטרעטען, זי דאַגעגען האָט פאָרגעלעגט דעם רבי'ן 1000 דאָלאַר, ער זאָל געט'ען זיין ווייב, דערנאָך האָט זי איהם פאָרגעלעגט 8000 דאָלאַר, אָבער דער רבי האָט נישט געוואָלט נעהמען.

די עקספּערטען שטעלען פעסט, אַז די פאָטאָגראַפיע, אויף וועלכער עס פיגורירען דער רבי און די פרוי איז צונויפגעשטעלט פון צוויי בעזונדערע פאָטאָגראַפיעס.

דער פּראָצעס וועט וואַהרשיינליך דויערען נאָך עטליכע טאָג.

צו פערקויפען

אַ פּאַרטיע פון איינגע טויזענד קילאָ אָפּגעזעצטע מעהל און טישטוך-ציינג, ווי אויך קלאָט. לאָדז

קלוגמאַן, פּעטריקאָווער 41

רומענישע נאַפט-קוואַלען אין פלאַמען

קוואַליעס פון פייער פערשפּרייטען זיך. קאַטאַסטראָפאַל.

בוקאַרעשט, 1. (ספּ. טעל.). די נאַכט האָבען זיך אָנגעצונדען דריי נאַפט-קוואַלען, וועלכע געפינען זיך אויפ'ן שטח צווישען פּלאָעשטי און באַיקאָ. אַלע רעטונגס-פּראָבעס האָבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר אונמעגליך. די פלאַמען זעהט מען ווייט אַרום אין דער גאַנצער געגענד. דער נאַפט צוגיסט זיך אַרום אויף מיילען ווייט. לויט די לעצטע ידיעות פערשפּרייט זיך דער ים פון פלאַמען אַלץ ווייטער און ווייטער. מ'האָט אַהערגעבראַכט פיל אַרבייטער, וועלכע פּרובען צו לאָקאַליזירען דאָס פייער, אויסגראָבענדיג אַרום גרויסע גרובענס. די נאַפט-קוואַלען געהערען צו דער געזעלשאַפט „קאָלומביאַ". די ביז-איצטיגע שאָדענס בעטרעפען צעהנדליגער מיליאָנען.

שרעקליכע באַהן-קאַטאַסטראָפע אין ענגלאַנד.

36 מענשען פערוואונדעט.

לאָנדאָן, 1 (ספּ. טעל.) אין העמינסטאָן, גראַפשאַפט יאָרקשער איז א שנעל-צוג אַרויף אויף א לאָקאָמאָטיוו. די פאָלגען זענען געוועזען שרעקליכע. ביידע לאָקאָמאָטיווען זענען צושמעטערט געוואָרען אויף שטיקלעך. 36 מענשען זענען פערוואונדעט.

דער רומענישער פּרעמיער זיינס און קוזאַ—זיינס.

בוקאַרעשט. (י. ט. א.) די „לופּטאַ" מעלדעט: א גרויסער סקאַנדאַל איז פאָרגעקומען אין שפּיטאָל „קאָלצעי". א סך יודישע סטודענטען זענען געקומען נעמען פּראָזעקט-צעטלען (אָהן די צעטלען פערלירען זיי דאָס יאָהר). נאָכדעם ווי די יודישע סטודענטען האָבען בעקומען די צעטלען האָט זיך א גרופּע קוזיסטישע סטודענטען בראָש מיט'ן סטודענט טאָנאַסע געוואָרפען אויף זיי מיט שטעקענס. עס זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען די יודישע סטודענטען פון 4 טען סעמעסטער: אָבערפעלד, ניימאַן, שוואַרצמאַן, לייזערבערג, אַקערמאַן, נאַדלער. וועגען פאָרפאַל איז געוואָרען מיטגעטיילט דעם פּראָפעסאָר זשיאַנו, וועלכער האָט געהייסען וועגען דעם מעלדען דער מאַכט. די גאַנצע צייט פון סקאַנדאַל האָט מען נישט געזעהען קיין פּאָליציי, אַזוי דאָס די קוזיסטען האָבען געקאָנט טון זייער אַרבייט אומגעשטערט. ס'איז כדאי צו בעמערקען דאָס דער דאָזיגער סקאַנדאַל איז פאָרגעקומען מיט 24 שעה נאָכדעם ווי דער גענ. אַווערעסקו האָט געמאָלדען די סטודענטען, אַז אַנטיסעמיטישע מאַניפעסטאַציעס און עקסצעסען וועלען שטרענג בעשטראָפט ווערען.

דייטשלאַנד האָט נייע פאָרשלאָגען

וועגען אונטערהאַנדלונגען מיט פּוילען.

וואַרשאַ, 1. (טעלעפאָניש). מאָרגען, (היינט) קומט צו פאָהרען קיין וואַרשאַ דער דייטשער באָטשאַפטער אין וואַרשאַ ראַאוּשער. פון א זיכערער קוועלע דערוויסען מיר זיך, אַז נאָך דעם זעלבען טאָג וועט ה' ראַאוּשער אָבהאַלטען א קאָנפערענץ מיט'ן אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי פאַר זיין אָבפאָהרען קיין גענף. ה' ראַאוּשער וויל פאָרשטעלען דעם מיניסטער נייע פאָרשלאָגען פון זיין רעגירונג וועגען די בעדינגונגען פון אָנהויבען אויפסניי האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען מיט פּוילען.

וועגען דעם ענין זאָל מיניסטער זאַלעסקי אין גענף קאָנפערירען מיט'ן דייטשען אויסערן מיניסטער שטרעזעמאַן.

נאָכדעם זאָלען די אונטערהאַנדלונגען זיך ווידער אָנהויבען און פערענדיגט ווערען, ווייל סיי אין דייטשלאַנד, סיי אין פּוילען ווערט דאָס קאַטעגאָריש געפאָדערט מצד די ווירטשאַפטליכע ספערען.

צינז-פוס פערקלענערט ביז 10 פּר.

וואַרשאַ, 1. (טעלעפאָניש). אין לעצטען נומער פון „דזיענניק אוסטאַוו" ערשיינט א פעראָרדנונג פון מיניסטאָרען-ראַט וועגען דער הויך פון רעכטליך-ערלויבטען צינזען-פוס. לויט דער פעראָרדנונג ווערט דער צינזען-פוס פעסטגעשטעלט אויף צעהן פּראָצענט יעהרליך, אַנשטאָט ווי עס איז געווען ביז איצט 15 פּראָצענט יעהרליך.

די נייע פעראָרדנונג געהט אַריין אין קראַפט פון דעם 1-טען מערץ, און איז חל אויך אויף אַזעלכע פערפליכטונגען, וואָס זענען אויסגעשטעלט געוואָרען פריהער און זענען פעליג נאָכ'ן ערשטען מערץ.

א מוכר-ספרים'ניק בעשולדיגט אין „האַלפּאַרטאַזש".

וואַרשא, 1, (טעלעפאָניש) אויף נאַלעווקי 32 געפינט זיך שוין פון שבע יאָהרען דאָס ספרים-געשעפט פון אהרן ציילינגאָלד, וואו עס ווערען פערקויפט חומשים, משניות'ן און חסידישע ספרים.

פאָריגעס יאָהר איז אין דעם ספרים-האַנדעל געקומען א בעאַמטער פון וואַרשאַווער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט און, קאָנטראָלירענדיג די ספרים אין געשעפט האָט ער גענאָמען 3 בראָשורקעס מיט לידער אונטער'ן אַלגעמיינעם נאָמען „פרייהייטס לידער", וועלכע האָבען ענטהאַלטען דעם „אינטערנאַציאָנאַל" און די „שבועה".

צוליב דעם איז ה' ציילענגאָלד צוגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט לויט'ן אַרטיקעל 129 פון שטראָף-קאָדעקס פאַר פערקויפען אַנטימלוכה'שע ליטעראַטור און נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס אין וואַרשאַווער קרייז געריכט.

אויף דער פראַגע פון געריכט צי דער אָנגעקלאָגטער איז זיך מודה, אַז ער האָט בעוואוסטזיניג פערקויפט אַנטי-מלוכה'שע ליטעראַטור האָט ה' ציילינגאָלד ערקלערט, אַז די דאָזיגע ביכלעך האָט ער געהאַט געקויפט אין פערלאַג „צענטראַל" אויף נאַוואָליפּקי 7 און וואָס פאַר אַנ'אינהאַלט די דאָזיגע לידער האָבען, האָט ער נישט אָנגעהויבען צו וויסען, ווייל נישט מיט'ן אינהאַלט פון יעדען ספר איז ער בעקאַנט.

אַלס מומחה איבער יודישע ספרים איז געווען אַרויסגערופען דער בעקאַנטער משומד פון „דוואַ גראָשע" יעזשי אָרענסקי, וועלכער האָט איבערגעזעצט דעם אינהאַלט פון די יודישע לידער.

נאָך דער רעדע פון פערטיידיגער, אַדוו. וויכלער, האָט דאָס געריכט דעם ה' ציילינגאָלד פריי געשפּראָכען.

דער פאָלקס-קאָמיסאַר סקריפּניק וועגען דער ערציהונג פון יודישע קינדער

מאָסקווע, (יט"א) אין די דעבאַטען איבער דעם פאָרטראָג פון דעם פאָרזיצער פון ווייסרוסישען סאָווגאַרקאָם אַדאַמאָוויטש, האָט דער אוקראַאינישער קאָמיסאַר פאַר יוסטיץ סקריפּניק, צווישען אַנדערען בעריהרט די פראַגע וועגען דעם, אויף וועלכער שפּראַך עס דאַרפען געלערנט ווערען יודישע קינדער אין די שולען, אַרויסזאָגענדיג זיך דערביי אין דעם זין, אַז יעדענפאַלס אין ערשטען פעריאָד פון דעם קינדס-לעהרע דאַרף די אונטעריכטס-שפּראַך זיין אין דער מוטער שפּראַך פון קינד. דאָ האָט ער געזאָגט, קאָנען מיר נישט פרעגען דעם פאָטער אָדער די מוטער אויף וועלכער שפּראַך צו לערנען זייער קינד. אָנהויבען די לעהרע דאַרף מען אויף דער שפּראַך וואָס דאָס קינד רעדט און נאָך שפּעטער דאַרף מען זיך רעכענען מיט די פערלאַנגען, מיט די אויפגאַבען פון דער מלוכה און מיט דעם ווילען פון די עלטערען. פון קיין צוואַנג קען קיין רייד נישט זיין.

צירקולאַר וועגען העברעאיש און יודיש שוין פערעפענטליכט.

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש) אין אָפיציעלען טייל פון היינטיגען נומער „מאָניטאָר פּאָלסקי" איז פערעפענטליכט דער צירקולאַר פון אינערן-מיניסטער וועגען ערלויבען די בענוצונג פון דער העברעאישער און יודישער שפּראַך אויף עפענטליכע פערזאַמלונגען.

„גלאָס פּראַוודי" שרייבט מיט סימפּאַטיע וועגען ציוניזם.

אין דער לעצטער צייט לאָזט זיך בעמערקען אין דער פּוילישער פּרעסע א געוויסער אינטערעס פאַר'ן ציוניזם. אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן בעזוך פון וואָל. זשאַבאָטינסקי אין פּוילען האָבען מעהרערע צייטונגען אָפּגעדרוקט אַרטיקלען וועגען ציוניזם און די פערשידענע ריכטונגען, וואָס קעמפען צווישען זיך אינערהאַלב פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע צוליב די מעטאָדען פונ'ם ארץ-ישראל-אויפבוי.

איצט האָט דאָס וואָכענבלאַט פון די פּילסודטשיקעס „גלאָס פּראַוודי" פערעפענטליכט א וואַרימען אַרטיקעל וועגען ציוניזם. דער אַרטיקעל איז געשריבען אין א גאַנץ סימפּאַטישען טאָן און דער מחבר ווייזט אַרויס א גענויענדע פערשטענדניש פאַר די קערן-פּראָבלעמען פון דער יודישער אויפלעבונגס-בעוועגונג.

„דאָס צוגעזאָגטע לאַנד – שרייבט די צייטונג – איז נאָך ווייט. און שוין הערשען אין פאָלק ישראל, וואָס גאָרט דאָרט אהין, מחלוקת און סכסוכים. עס האָבען זיך בעוויזען אַזש עטליכע משה'ס וואָס יעדער פון זיי ווייזט אָן אַנ'אַנדער וועג, וואָס פיהרט דורכ'ן מדבר. דער נאַאיווער ענטוזיאַזם און די פריהצייטיגע האָפנונגען פון די יודישע מאַסען, וואָס זענען פונאַנדערגעוויגט געוואָרען דורך דער בענקעניש צו דעם אַלטען פאָטערלאַנד, האָבען ביטער ענטוישט.

מיר האָבען שוין מעהרערע מאָל אויסגעדריקט אונזער סימפּאַטיע פאַר'ן ציוניזם אין זיין ריינער געשטאַלט, נעמליך פאַר דער שטרעבונג פון די יודען צוריק צו בעקומען זייער אוראַלטע היים. וואו, וואו, אָבער אין פּוילען דאַרף די דאָזיגע אונאָבהענגיגקייטס-שטרעמונג פונ'ם יודענטום געפינען א געהעריגע פערשטענדניש. דערפאַר אויך האָבען מיר מיט אַנ'אמת'ן בעדויערן זיך דערוואוסט וועגען דעם שווערען קריזיס, וואָס דער ארץ-ישראל'דיגער ציוניזם לעבט איבער. אָבער קיין נסים זענען איצט נישטאָ אויף דער וועלט און די שוועריגקייטען, אויף וועלכע עס טרעפט אָן די רעאַליזאַציע פונ'ם ציוניסטישען אידעאַל, זענען פולשטענדיג נאַטירליכע. א פאָטערלאַנד, וועלכעס מ'האָט פערלוירען מיט צוויי טויזענד יאָהר צוריק, צוראָבערט מען נישט מיט קיין דיפּלאָמאַטישע נצחונות, וועלכע זענען תמיד א שווערד מיט צוויי שאַרפען. דאָס קאָן מען צוראָבערן נאָר דורך אָנגעשטרענגטער אַרבייט פון א גאַנצער רייהע דורות. פאָראיבערגעהענדע מיס-ערפאָלגען קאָנען אין אַזעלכע בעוועגונגען, וואָס זענען צוגעשניטען אין א גרויסען מאַסשטאַב, האָבען זאָגאַר א וואוילטעטיגען איינפלוס, אָבריינגענדיג די בעוועגונג פון אונפרוכטבאַרע עלעמענטען און אַרויסוואַרפענדיג די פּליוּעס פון צווישען די קערנער.

2000 אַדוואָקאַטען

האָבען זיך געמאָלדען צו פערטיידיגען דעם מערדער פון יוד פאַליק.

טשערנאָוויץ. (י.ט.אַ.) די פערטיידיגער פונ'ם רומענישען סטודענט טאָטו, וועלכער האָט דער'הרג'עט פאַליק'ן האָבען אין זייערע רעדעס גלאָריפיצירט איהם אַלס נאַציאָנאַלען העלד. כאַראַקטעריסטיש, איז אין דעם פרט די פערטיידיגונגס-רעדע פונ'ם קוזיסטישען דעפּוטאַט קאַרל אילעסקו:

„דער רעוואָלווער-שאָס דורך וועלכען טאָטו האָט דער'הרג'עט דעם שענדער פון רומענישען כבוד פאַליק'ן, האָט געזאָגט אילעסקו, האָט געפונען א סימפּאַטישען אָפּקלאַנג אין גאַנצען לאַנד. 2000 פערטיידיגער האָבען זיך געמאָלדען צו טאָטו, צווישען זיי דער העלד קאָדרעאַנו. צי האָט טאָטו אַליין געשאָסען דעם יוד? ניין! די גאַנצע רומענישע יוגענד, דאָס גאַנצע לאַנד, די עהרע פון לאַנד האָט געשאָסען דורך טאָטו'ן. די האַנד פון א רומענער האָט דערשאָסען די שלאַנג, וואָס האָט אונז געוואָלט בייסען. איצט לעבען מיר אין א צייט פון מאָביליזאַציע פון רומענישען שטאָלץ.

טאָטו, דו יונגער העלד, מיר געבען דיר פאַר דיין האַנדלונג די גאָטע פינף. די גאָטע גיט דיר דאָס גאַנצע רומענישע פאָלק. אַזוי ווי דער פאַליק איז געפאַלען פון טאָטו'ס קויל אַזוי וועלען דער'הרג'עט ווערען אַלע שונאים פון אונזער לאַנד, אַלע אומריינע פרעמדע. טאָטו'ס בילד דאַרף הענגען אין אַלע אונזערע וואוינונגען. רומענער, איהר דאַרפט בעטען גאָט פאַר'ן געזונד פון דעם קינד, וואָס איז דער שטאָלץ פון אונזער פאָלק. טאָטו איז א מאַרטירער און העלד".

נאָך דער רעדע פון אילעסקו האָט סטודענט גירגיאַציאַ פאָרגעלעזען א רעזאָלוציע אין נאָמען פון אַלע סטודענטען, אין וועלכען זיי סאָלידאַריזירען זיך פאָלקאָם מיט טאָטוס טאַט. צום סוף האָט גערעדט קוזאַ אַליין: די טאַט פון אונזער טייער קינד איז ענטשטאַנען אין א אידעאַלען, בעגייסטערטען האַרץ. נישט פערורטיילען, נאָר פערהייליגען דאַרפען מיר איהם! טאָטו איז אונזער שטאָלץ, אונזער רוהם! ווער וועט דאָס וואַגען צו פערורטיילען א מאַרטירער!

א בירגערמייסטער—מחבר פון פּאָגראָם-פּלאַקאַטען.

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש) ווי מיר האָבען שוין געהאַט מיטגעטיילט האָט מען מיט א צייט צוריק געפונען אין דאָבראַזין א גע'הרג'עט ציגיינער-קינד. כאָטש אַלע אומשטענדען האָבען בעוויזען, אַז דאָס קינד איז גע'הרג'ט געוואָרען דורך די ציגיינער. האָט זיך דאָך אין א טייל פון מאָמערן פערשפּרייט א קלאַנג, אַז דאָס האָבען יודען גע'הרג'ט דאָס קינד, כדי אויסצוצאַפּען בלוט אויף מצות.

די אָרטיגע פּוילישע פּרעסע האָט אויפגעהויבען אַ גוואַלד און טאָג-טעגליך געבראַכט סענסאַציאָנעלע ידיעות וועגען דער גרויזאַמער יודישער בלוט-דורשטיגקייט.

אויסער דעם האָט די אָרטיגע אָבטיילונג פון „ראָזוואָי" כמעט טאָג-טעגליך אַרויסגעלאָזט פּראָקלאַמאַציעס געגען יודען, ס'איז דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז אין א שעהנעם פריהמאָרגען האָט מען נאָר אָנגעהויבען בעפאַלען יודען און מורא'דיג שלאָגען.

דער נאַציאָנאַל ראַט האָט זיך וועגען דעם פאַל געהאַט געווענדעט צום אינערן און יוסטיץ-מיניסטעריום, אָנווייזענדיג, אַז אַזאַ אַגיטאַציע קאָן פיהרען צו זעהר טרויעריגע רעזולטאַטען.

דער נאַציאָנאַל-ראַט האָט אין א צייט אַרום בעקומען צוגעשיקט א תשובה פון מיניסטעריום, אַז נאָך א גענויער אויספאָרשונג, וואָס איז דורכגעפיהרט געוואָרען, האָט מען פערמאַכט די אָרטיגע דרוקעריי, וואו עס זענען געדרוקט געוואָרען די „ראָזוואָי"-פּלאַקאַטען.

די טעג האָט זיך צום נאַציאָנאַל-ראַט געווענדעט דער אינהאָבער פון דער דרוקעריי, ה' קריקאַנט און האָט ערקלערט, אַז דער רעדאַקטאָר פון די פּלאַקאַטען איז געווען נישט קיין אַנדערער, ווי דער בירגערמייסטער פון דער שטאָדט ה' ראַכאַן אַליין.

ה' קריקאַנט פערופט זיך אויך אויפ'ן דאָרטיגען פּאָליציי-קאָמענדאַנט זאַחאַשעווסקי, וועלכער זאָל האָבען ערקלערט, אַז אויב די אַפישען זענען צענזורירט דורכ'ן אָרטיגען בירגערמייסטער, קאָן מען זיי שוין אַרויסלאָזען אָהן מורא.

ווען דער ענין איז אַריבער צו דער פּראָקוראַטור, האָט איינער מאַרקאָווסקי ערקלערט דעם אינהאָבער פון דער דרוקעריי, אַז דער „ראָזוואָי" וועט איהם געבען געלד, ער זאָל נעהמען די שולד אויף זיך.

איצט פערפיהרט דער נאַציאָנאַל-ראַט א אָנקלאַגע געגען דעם בירגערמייסטער ה' ראַכאַן.

דאס יודישע פראבלעם אין פוילען.

פון דעפ. י. גרינבוים *).

די יודישע פראגע אין פוילען איז א פראגע פון א טייל פון דעם יודישען פאלק, וואס לעבט אין פוילען נישט אלס רעליגיעזע, נור אלס נאציאנאלע געמיינשאפט. די טענדענצען און די בעדערפענישען פון דער נאציאנאלער יודישער געמיינשאפט אין פוילען, זע-נען פערשידען פון דער לאגע פון די יודען אין די אנדערע לענדער פון מזרח אייראפא, וואו עס האבען זיך ארויסגע בילדעט גרויסע יודישע קבוצים מיט אנ'אייגענעם יודישען כאראקטער און מיט אנ'אייגענער עקאנאמישער סטרוק-טור. די אסימילאציע האט אויפגעהערט צו זיין דאס ציל פון'ם יודישען שטרע בען; אין געגענטייל, עס איז ענטשטא-נען די בעמיהונג, דעם פראצעס פון אסימילאציע אבצושוואכען אדער אומ-מעגליך צו מאכען. ביטערסטע דערפאה-רונג פון די יודען אין פויזנער קאנט, וואו די יודען האבען גאר נישט מעהר געטון און נור זיך אסימילירט צו דער הערשענדיגער דייטשער נאציאנאליטעט, ווארענט אמבעסטען פאר אסימילאציע און פאר יעדען פרוב זיך אנטקעגען צו שטעלען לעבעדיגע פעלקער אויף דעם וועג פון זייער נאציאנאלער ענטוויק-לונג.

דאס מוז ווערען צום אויבערשטען פרינציפ פון דער יודישער פאליטיק אנטקעגען אלע רעאלע שוועריגקייטען. ווער עס רעכענט זיך מעהר מיט די שוועריגקייטען פון דעם היינט, ווי מיט דער ענטוויקלונג פון'ם מארגען, איז פאליטיש קורצזיכטיג. די יודישע פא-ליטיק טאר נישט שמעלערען דעם הא-ריזאנט און שטרעבען צו מאמענטא-לען נוצען, זיך לאזען דערגיידריגען צו אנ'אונבעוואוסטען ווערקצייג אין קאמף צווישען נאציאנען. מיר מוזען שטרעבען צו געפינען פאר זיך פלאץ אין דער רייה פון יענע, מיט וועלכע עס פער-בינדט אונז דער אינטערעס פון פער-טיידיגונג פון נאציאנאלער פרייהייט און פון דעם רעכט אויף נאציאנאלער ענטוויקלונג.

די אינטערעסען פון דער צוזייטער יודישער נאציאנאליסמוס, יענע אינטע-רעסען, וועלכע איך וואלט אנגערופען די אייביגע אומפערענדליכע גרונד-אינ-טערעסען און נישט די פאראיבערגע-הענדע, פערענדערליכע אינטערעסען פון דער בעדריקטער יודישער מאסע, אדער פון דער יודישער אינטעליגענץ, וואס פאסט זיך לייכט צו אלע בעדינגונגען פון'ם לעבען, צווינגט אונז צו שטעלען זיך אויף דער זייט פון אלע נאציאנאל-געדריקטע צו געמיינזאמען קאמף און געמיינזאמער פערטיידיגונג.

די בעשטרעבונגען פון טעריטאריאלע מינדערהייטען ווערען געוועהנליך פון דער הערשענדער נאציע בעקעמפט דורך ענטגעגענשטעלען זיך די קאלעק-טיווע בעדערפענישען און נאר זעלטען דורך א בעשרענקונג פון די פערזענלי-כע בירגערליכע רעכט פון יחידים. אפט מאלט ווערט דוקא צוליב ענטנאציאנא-ליזירונגס-צוועקען פאר די יחידים פון די טעריטאריאלע מינדערהייטען געע-פענט דער וועג צו שולען, עמטער און פריווילעגיעס.

דורך בעפרידיגונג פון די פערזענלי-כע אינטערעסען פון דעם יחיד, זוכט מען צו לאקערן דאס באנד פון דער נאציאנאלער סאלידאריטעט און דאס בעוואוסטזיין פון קאלעקטיווען אינטע-רעס. אנדערש בנוגע אונז יודען. די צייט, ווען מען האט געשטרעבט אויף אין פוילען די יודען צו ענטנאציאנא-ליזירען, צו אסימילירען דאדורך, וואס מען האט די אסימילירטע יודען צוגעצויגען און רעכט געגעבען, איז לאנג אוועק. היינט שטעלט מען דער אסימילאציע אין דעם זין שוועריגקיי-טען פון פוילישער זייט. מען האט היינט מורא פאר יענע יודען וואס בעטראכ-טען זיך פאר פאליאקען און פערלאנגען גלייכע בעהאנדלונג. מען מאכט היינט א חילוק צווישען אסימילאציע און פא-לאניזאציע, מען שאפט בעדינגונגען, וועלכע זאלען צווינגען די יודען זיך צו פאלאניזירען. דאס פאלאניזירען זיך אבער, האט קיין שום בעדייטונג נישט ביי דער בעהאנדלונג פון די פאלאני-זירטע יודען. זיי ווערען נישט בעהאנ-דעלט און נישט בעטראכט פאר פאליא-קען, נאר ווייטער אונטערדריקט אלס יודען.

דאס יודישע פראבלעם אין פוילען, מוז בעהאנדעלט ווערען אלס פראבלעם פון יודישער נאציאנאליטעט און אלס טייל פון אלגעמיינעם נאציאנאליטעטען פראבלעם פון דער פוילישער מלוכה. אויף דעם וועג מוז מען זוכען און גע-פונען די לעזונג פון יודישען פראבלעם אין פוילען.

*) אויסצוג פון דעפ. גרינבוים'ס ארטיקעל אין זשורנאל פאר די ענינים פון די נאציאנא-לע מינדערהייטען „נאציא".

די שפינאזא-פייערונגען אין האאג

יודען נישט געווען אפיציעל רעפרעזענטירט אויף די פייערונגען.

(קארעספאנדענץ פון בערלין צום „נייעם פאלקסבלאט").

דער רעדאקטאר פון דער יודישער ענציקלאפעדיע דער בעקאנטער פילא-זאף ד"ר יעקב קלאטשקין האט לעצ-טענס געווילט אין האאג. ד"ר קלאטש-קין האט איבערגעזעצט שפינאזא'ס ווערק אויף העברעאיש. ד"ר קלאטשקין איז דורך שפינאזא'ס אנדענקונגס-קאמיטעט טעלעגראפיש איינגעלאדען געווארען צו האלטען א רעדע בעת די פייערונגען אין האאג. נאך זיין צוריקקעהר פון הא-אג האט ד"ר קלאטשקין איבערגעגעבען דעם סארשטעהער פון ימ"א זיינע איינ-דרוקען איבער די שפינאזא פייערונגען.

איך בין געווען ענטוישט, האט גע זאגט ד"ר קלאטשקין דערמיט, וואס אין האאג האב איך נישט געטראפען קיין שום רעפרעזענטאנץ פון וועלכער עס איז יודישער וויסענשאפטליכער קער-פערשאפט. בעת א גרויסער צאהל ווי-סענשאפטליכע אקאדעמיעס אין פערשי-דענע לענדער און כמעט אלע אוני-ווערזיטעטען זענען געווען פערטרעטען, איז נישט בעקומען קיין איין טעלעגראמע פון דער ירושלים'ער אוניווערזיטעט, וואס האט זיך בעגנוגענט בלויז מיט צושיקען אנ'אדרעס.

צוליב דעם וואס איך בין נישט גע-ווען בעפולמעכטיגט דורך קיין שום יודישער אינסטיטוציע האב איך גע-רעדט בלויז אין נאמען פון דער ענצי-קלאפעדיע פון דער יודענטום. איך האב גערעדט וועגען חרם, וואס איז אין משך פון יענער צייט שוין לאנג גע-ווארען אונגילטיג און צוליב דעם איז איבריג ווי עס לעבט פאר א טייל פון די אמעריקאנער ארטאדאקסען, אז מען זאל דעם חרם אפיציעל אראפנעמען.

איך האב גערעדט וועגען די אונזיכט-באַרע בעציהונגען, וואס האבען פער-בונדען דאס יודענטום מיט שפינאזא אפילו נאכ'ן חרם. איך האב גערעדט וועגען מאדערנעם יודענטום, וואס האט זיך געשאפען שוין נאך שפינאזאס טויט. איך האב אויך גערעדט וועגען וועלט-ליכען יודענטום, וואס שטיצט זיך נישט אויף קיין רעליגיעזער געבונדענקייט און נעמט אויף פריי אלע מענשליכע קולטור-ווערטען. אונאפהענגיג דערפון, צו זיי ענטשפרעכען יא אדער נישט דעם טראדיציאנעלען יודענטום.

צום סוף האט דר. קלאטשקין גערעדט וועגען דער נייער ענציקלאפעדיע פון יודענטום אלס אנ'אויסדרוק פון מאדער-נעם וועלטליכען יודענטום, די דאזיגע ענציקלאפעדיע אונטערשיידעט זיך דער-מיט פון די פריהערדיגע יודישע ענצי-קלאפעדיעס, ווייל דער תלמוד איז דאך אויך א געוויסע ענציקלאפעדיע, הגם אהן אנ'אלף-בית-רעגיסטער. וואס זי איז גע-בויט אויף וויסענשאפטליכע יסודות און האט אויפגענומען צוריק שפינאזא אין זיין אלטען בעשטאנד, נישט אלס בע-נעדיקטוס, נאר אלס ברוך.

ד"ר קליאטשקין האט געהאלטען זיין רעדע אין דער דייטשער שפראך און געענדיגט מיט א העברעאישען זאץ. נאכדעם האט ער געהאלטען א רעפע-ראט אויף די טעמע: „די מיספערשטענ-דעניש אין ארום שפינאזא".

ד"ר קלאטשקין האט אויך איבערגע-געבען איינינע אינטערעסאנטע פרטים פון די פייערונגען אין האאג: דער ביר-גערמייסטער פון האאג האט אין זיין בעגריסונגס-רעדע לכבוד די געסט אנ-גערופען שפינאזא „דעם פארטוגעזישען יוד און אדאפטירטען זוהן פון האלאנד". דער יודיש-פראנצויזישער פילאזאף בערגסאן האט אין זיין בריף צו דער יובילי-פייערונג געשריבען: „יעדער פילאזאף האט צוויי פילאזאפיעס, איינע אנ'אייגענע און די צווייטע פון שפינאזא".

דאס הויז, אין וועלכען עס האט גע-לעבט שפינאזא און געשאפען זיינע אונ-שטערבליכע ווערק, וואס איז איצט פערוואנדעלט געווארען אין א שפינאזא-מוזיי, איז ביז די לעצטע פאר וואכען געווען אנ'איינפאהר הויז.

יודישע נייעס.

קאמף מיט ארבייטסלאזיגקייט אין תל-אביב.

ירושלים, (יט"א) דער גובערנא-טאר פון דרום-דיסטריקט פון ארץ-ישראל ה' קאמפבעל האט אויפגענומען א דע-לעגאציע פון'ם ארבייטער-ראט אין תל-אביב און האט ערקלערט, אז די ארץ-ישראל-רעגירונג האט בדעה אין גיכען דורכצופיהרען א רייה עפענטליכע אר-בייטען, כדי צו בעקעמפען די ארבייטס-לאזיגקייט אין לאנד.

א פעראָרדנונג נעגען פאלשע וואהלען אין רוסלאנד.

מאסקווע, (יט"א) די אבטיילונג פאר נאציאנאלע מינדערהייטען ביים אלפערבאנדישען צ. ק. האט מודיע גע-ווען די רעדאקציע פון „עמעס", אז לויט די השתדלות פון די געהעריגע ארגאנען פון צ. א. ק. האט דאס פרעזי-דיום פון צ. ק. פונאנדערגעשיקט דורך ראדיא א דרינגענדע פעראָרדנונג וועגען דעם, אז אלע פערקריפלונגען און פעה-לערן, וואס זענען געמאכט געווארען ביי די איצטיגע וואהלען אין די סא-וויעטען זאלען אונבעדינגט פעריכט ווע-רען און אלע, וועלכע זענען אהן יסוד בערויבט געווארען פון זייערע וואהל-רעכט אלס א רעזולטאט פון נישט ריכ-טיגער אויספיישטונג פון דער גייער וואהל-אינסטרוקציע, זאלען צוריקגע-שטעלט ווערען אין זייערע רעכט.

אלס א רעזולטאט פון דער דאזיגער פעראָרדנונג וועט א גרויסע טייל פון די יודישע וועהלער אין די שטעטלעך, וועלכע האבען פערלוירען זייער וואהל-רעכט נישט ריכטיג, צוריקבעקומען זיי-ערע רעכט.

נאכ'ן טויט פון געארג בראנדעס.

די פראנצויזישע און סאוועטישע פרעסע וועגען פערשטארבענעם קריטיקער און דענקער.

פאריז (יט"א) די גאנצע פראנצוי-זישע פרעסע ווידמעט גרעסערע ארטיק-לען דעם פערשטארבענעם יודיש-דעני-שען דענקער געארג בראנדעס. אין „סאן" שרייבט ה' סאדיי, אז הגם בראנדעס איז געווען אין פראנקרייך בע-ריהמט, האבען איהם ווינציג מענשען געלעזען, ווייל זיינע ווערק זענען כמעט נישט איבערגעזעצט געווארען אויף פראנצויזיש.

בראנדעס האט אמאל אליין געזאגט, אז ער רעפרעזענטירט דעם „אריסטא-קראטישען ראדיקאליזם". בראנדעס האט אנגעווענדעט דעמזעלבען ראציאנאלי-סטישען קריטעריום, אבשאצענדיג פאלי-טישע איינריכטונגען און ליטערארישע ווערק. ער האט געהאט מעהר פער-שטענדניש פאר אידעען, איידער פאר ריין עסטעטישע ווערטען. בראנדעס איז געווען מעהר אינטעלעקטועל ווי ארטיסט. דער פעהלער, וואס ער איז בעגאנגען בעת דער מלחמה, ערקלערט זיך דערמיט, וואס ער האט געוואלט פערבלייבען אין א דיפלאמאטישער ניי-טראליטעט. נישט אזא שטעלונג האט מען ערווארט פון א זעלבשטענדיגען דענקער, וואס איז נישט געבונדען מיט פאליטישער פעראנטווארטליכקייט. מען האט ערווארט פון זיין זייט אזא מאני-פעסטאציע ווי מצד דעם גרויסען שווייצארישען פאעט (אין דער דייטשער שפראך) קארל שפיטעלער. ווי עס זאל נישט זיין, וועט מען אלעמאל געהעריג אבשאצען דעם שטארקען אינטעלעקט פון גרויסען קריטיקער. ביז'ן לעצטען מאמענט האט ער נישט פערלוירען זיין קאמפלוסיבקייט. צווישען זיינע לעצטע ווערק געפינען זיך צוויי, וואס טראגען א שארפען אנטירעליגיעזען כאראקטער.

די פראנצויזישע צייטונג „ליעוור" שרייבט: ווען נישט די מלחמה, וואלט בראנדעס געווען דער פאפולערסטער און בעליבטעסטער אויסלענדישער קרי-טיקער אין פראנקרייך. היינט דארף מען זיך נישט דערמאנען דעם קאנ-פליקט, וואס איז געקומען צום אויס-דרוק אין זיין פאלעמיק מיט קלעמאנ-סא. איצט, ווען די ליידענשאפטען האבען זיך איינגעשטעלט, דארף פערגע-סען ווערען די פאלעמיק, וואס איז פערווארפען ערגעץ אין די צייטונגען, זיינע ווערק וועלען האבען א דויער-האפטען ווערט. א גרויסער טייל פון זיינע ווערק זענען געווידמעט דער פראנצויזישער ליטעראטור און איהם דארף מען אין א גרויסער מאס פער-דאנקען די פאפולאריטעט פון דער פראנצויזישער ליטעראטור נישט נאר אין די סקאנדינאווישע לענדער, נאר אויך אין דייטשלאנד.

„ל'אקסיאן פראנסעז" (ארגאן פון די פראנצויזישע מאנארכיסטען) ווידמעט בראנדעס'ן א פאר צענדליג שורות. די צייטונג שטרייכט אונטער זיין יודישע אבשטאמונג און זאגט, אז זיין שאפען צייכענט זיך אויס מעהר מיט ערודיציע, ווי מיט שעפערישער קראפט. דער דור, וואס איז אויסגעוואקסען אונטער זיין איינפלוס, שרייבט די פראנצויזישע צייטונג, האט געהאט א נייגונג צו אנארכיע.

מאסקווע. (י.ט.א.) די גאנצע סא-וויעטישע פרעסע האט געווידמעט ווא-רימע ארטיקלען דעם פערשטארבענעם געארג בראנדעס.

די „איזוועסטיא" שרייבט: „א דעני-שער יוד לויט דער אפשטאמונג און אנ'אייראפעער לויט זיין קולטור און בילדונג, האט בראנדעס ארויסגעוויזען אנ'אויסערגעוועהנליך ברייטע ליטעראריש-פובליציסטישע טעטיגקייט. נישט זייענ-דיג קיין אינטערנאציאנאליסט אין מא-דערנעם זין פון ווארט, איז בראנדעס דאך צוגעשטאנען צו יענער וויסענ-שאפטליך-פילאזאפישער וועלט-אנשוי-אונג, וואס האט געשטורמט די פעסטונ-גען פון דעם אייראפעאישען מאנאר-כיזם און קלעריקאליזם. און בעוואפענט מיט א קאלאסאלער ערודיציע, מיט א גלענצענדען שרייבערישען טאלאנט און מיט א פייערדיגען טעמפעראמענט, האט געארג בראנדעס דערלאנגט איין פער-ניכטענדען קלאפ נאכ'ן צווייטען אלע געגנער פון פאליטישער און גייסטיגער בעפרייאונג".

אפשטעלענדיג זיך אויף בראנדעסעס ווערק, אויף זיין פאליטישען קאמף און אויף די שוועריגקייטען, וואס ער האט געהאט אויסצושטעהן אין קאמף גע-גען דער רעאקציע דערמאנט די צייטונג, אז בראנדעס האט אין זיין טי-מען צלטער געהאט דעם מוט, צוזאמען מיט אנאטאל פראנס, אויסצודריקען זיינע סימפאטיעס דער רוסישער רעוואלוציע און יענע נייע פארמען פון גע-זעלשאפטליך-פאליטישער ארדנונג, וואס זענען געלעגט אין גרונד פון דער רע-וואלוציע.

אין „פראוודא" גיט דער בעוואוסטער פראפ. פרימשע א כאראקטעריסטיק פון בראנדעס'ן אלס א שרייבער, וועלכער האט זיך נישט געקענט אויפהויבען איבער'ן ליבעראליזם. ער פערשווייגט אבער נישט וועגען דער גרויסער ראלע, וואס בראנדעס האט געשפילט אין דער אייראפעאישער קולטור און אפילו אין דער פאליטיק. „מיט זיינע לעקציעס, זאגט פרימשע, האט בראנדעס דערצוי-גען די גאנצע נייע סקאנדינאווישע לי-טעראטור פון דער צווייטער העלפט פון נייינצעהנטען יאהרהונדערט און אלע איהרע צוקונפטיגע קאריפעען—איבסען, ביערנסאן, קוועלאנד און אנדערע זענען געווען זיינע תלמידים.

די ווירקונג און אויטאריטעט פון דעם 85-יעהריגען פראפעסאר בראנדעס האט אויפגעריסען די קאנסערוואטיווע פארטיי"

WYSTRZEGAĆ SIĘ PODRABIAŃ
ANUSOL
ZNAK TOWAROWY
GOEDECKE & Co
WYPRÓBOWANY I WYGODNY
SPROWADZAJĄCY ULGĘ w CIERPIENIACH
LECZNICZY
ŚRODEK PRZECIWKO
HEMOROIDOM
CZOPKI
ANUSOL
PRAWDZIWY TYLKO w PUDEŁKACH z PLOMBĄ
DO NABYCIA we WSZYSTKICH APTEKACH
I SKŁADACH APTECZNYCH.
JENERALNI PRZEDSTAWICIELE
NA RZECZPOSPOLITĄ POLSKĄ
DOM HANDLOWY
ED. KOCH i W. BORMANN
WARSZAWA
UL. BODUENA № 1.

דאָס לאָדזשער לעבן

נײַער פאָלקסבלאַט
.2 מערץ 1927.

2
מיטוואָך
כח
אדר א תרפ"ז

מערץ
זון-אויפגאַנג 6.34
זון-אונטערגאַנג 5.09
לענג פון טאָג 10,30

שטיצע פאַר אינטעלעקטועלע אַרבײַטער אויף אַפּריל.

(ס) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד פון לאָדזער קרייז איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצושטעלן מיט אַ פאָרשלאָג צו דער הויפּט פערוואַלטונג אין וואַרשא, אַז דאָס אויסצאָהלען די אויסערגעוועהנליכע אונטערשטיצונגען פאַר אַרבייטסלאָזע זאָל פערלענגערט ווערען אויפ'ן חודש אַפּריל, ה. י.

דאָס אויסצאָהלען די שטיצע זאָל אַרומנעהמען די שטעט: לאָדז, טאָמאַשאָוו, זגיערזש, קאָנסטאַנטין, פאַביאַניץ און אַנדערע שכנות'דיגע שטעט.

פּעזאַ-אַרבײַטער בעלאַגערען דעם מאַגיסטראַט.

(ב) נעכטען איז אין לאָדזער מאַגיסטראַט געקומען אַ דעלעגאַציע פון די חעזאָן-אַרביימער, כדי צו אינטערוועניערען, פאַרוואָס ס'ווערען נישט אויסגעצאָהלט די בעשטימטע גראַטיפיקאַציעס.

אַזוי ווי די דעלעגאַציע איז בעגלייט געוואָרען דורך אַ גרעסערער גרופּע אַרביימער, האָט די פּאָליציי זיי פערשטעלט דעם וועג און צונעלאָזען אין מאַגיסטראַט בלויז די דעלעגאַציע.

די דעלעגאַציע איז אויפגענומען געוואָרען דורכ'ן וויצע-פּרעזידענט גראָשקאָווסקי, וועלכער האָט ערקלערט, אַז מאָרגען הויבען זיך שוין אָן די אויסצאָהלונגען. דערמיט איז די דעלעגאַציע אוועק.

קראַנקען-קאַסע, ווענען בעקוועמליכקייטען און אָרדנונג.

(ס) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון דער קראַנקען-קאַסע איז געפיהרט געוואָרען אַ לענגערע דיסקוסיע אַרום דער פראַגע פון מאַכען אַן אָרדנונג אין דער קראַנקען-קאַסע.

ס'איז אָנגעוויזען געוואָרען, אַז אין די לעטשניצעס מוזען די קראַנקע וואַרטען שעה'ען-לאַנג און אַפילו טעג, ביז זיי קומען אָן צו אַ דאָקטאָר. דאָס זעלבע אויך אין דער אַפּטייק פון דער קראַנקען-קאַסע.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די דירעקציע זאָל אין דער נאָהנטער צייט צוגרייטען אַ רייה פּלענער, ווי אַזוי אַ סוף צו מאַכען צו דער אונגאָרמאַלער לאַגע.

די דעלעגאַציע פון „ועד הישיבות".

דער ציועק פון דער דעלעגאַציע איז צו בעקומען סחורה אויף בעקליידונג פאַר די 5 000 תלמידים פון די 50 ישיבות, וועלכע זענען איינגעשלאָסען אין „ועד הישיבות".

אויף היינט איז בעשטימט געוואָרען אַ זיצונג פון ראַבינאַט אויף צו בעראַטען זיך וועגען דעם פּלאַן פון דער אַרבייט פון דער דעלעגאַציע.

הרב משה בלוי און דעפּוטאַט סטעמפּעל אין לאָדז.

זונטאָג דעם 6-טען מערץ וועלען אַרויסטרעטען מיט רעפעראַטען אין „פילהאַרמאָניע" זאַל (נאַרוטאָוויטשא 20) אויף אַ גרויסען פאָלקס מיטינג צוו. אַגד. די בעוואוסטע רעדנער הרה"ג ר' משה בלוי שליט"א (מירושלים) - פאָרזיצענדער פון דער „אגודת-ישראל"-עקזעקוטיווע אין ארץ ישראל, און דעפּוטאַט פ. סטעמפּעל פון קראַקא.

סאָוויעטען ווילען קויפען אין לאָדז

גאַרן און רויה-שטאָפען.

(ס) אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע קאָנפערענצען אין האַנדעלס-מיניסטעריום וועגען גרינדען א האַנדעלס-געזעלשאַפט צווישען פּוילען און סאָוויעטען-רוסלאַנד, האָבען די סאָוויעטישע האַנדעלס-קרייזען שוין צו-וויסען געגעבען, אַז זיי ווילען מאַכען גרעסערע איינקויפען פון גאַרן און פערשידענע רויה-שטאָפען אין לאָדז, כדי צו פערגרעסערען זייער אייגענע מאַנופאַקטור-פּראָדוקציע, וועלכע נויטיגט זיך אין רויה-שטאָפען.

אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי

דאַנקט דעם שטאָדט-פּרעזידענט ציניאַרסקי.

(מ) ווי בעוואוסט, האָט דער לאָדזער שטאָדט-פּרעזידענט ציניאַרסקי איבערגעשיקט דעם אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי אַ דאַנק-בריף פאַר זיין שטעלונג אין דער פּויליש-דייטשער פראַגע, וואָס האָט זיך אויסגעדריקט אין דער רעדע אין דער געזעלשאַפט צו פאָרשען אינטערנאַציאָנאַלע פּראָבלעמען.

דער אויסערן מיניסטער האָט דערויף נעכטען צוגעשיקט דעם שטאָדט-פּרעזידענט אַ'ענטפער, אין וועלכען ר'דאַנקט פאַר דער אויסגעדריקטער אַנערקענונג.

גערער רבי זיך צוזאַמענגעטראָפען מיט'ן אלעקסאַנדרער רבי'ן אין לאָדז.

(–) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, ווײַלט אין לאָדז דער גער'ער רבי שליט"א, וועלכער איז געקומען אויף די שבע-ברכות פון זיין שוואָגער'ס זוהן.

אַזוי-ווי דער רבי איז איינגעשטאַנען ביי זיין זוהן ר' מאיר'ל אויף פאַנסקאַ 12, האָט זיך נעכטען צום רבי'ן געווענדעט דער איינוואוינער פון פאַנסקאַ 12, ה' משה גאָלאָמב, און געבעטען דעם רבי'ן ער זאָל זיין סנדיק אויפ'ן ברית וואָס ער, ה' גאָלאָמב, האָט געמאַכט. ה' גאָלאָמב'ס פרוי האָט געבוירען דאָס קינד אין אַ קליניק, אָבער מחמת דער רבי האָט מסכים געווען איבערצונעהמען סנדקאָות, האָט מען די קימפעטאָרין געבראַכט אַ היים און ס'איז געפּראַוועט געוואָרען אַ ברית אויפ'ן גרויסען שטייגער.

חסידים האָבען זיך באַלד דערוואוסט, אַז דער רבי איז אויף אַ ברית און זיי האָבען בעלאַגערט די וואוינונג פון ה' גאָלאָמב.

*

נעכטען איז דער אַלעקסאַנדערער רבי געווען אויף שבע ברכות אין לאָדז און האָט זיך דאָרט צוזאַמענגעטראָפען מיט'ן גערער רבי. ס'איז נישט אויסגעשלאָסען, אַז ס'האָט געקענט קומען צווישען זיי צו אַ שמועס וועגען קאָנפליקט צווישען דער „אַגודה" און „אונפּאַרטייאישע".

נאָכדעם ווי דער אַלעקסאַנדערער רבי איז געווען אויף די שבע ברכות וואו ער האָט זיך צוזאַמענגעטראָפען מיט'ן גערער רבי'ן, האָט דער גערער רבי מיט זיין ברודער, דעם פאַביאַניצער רב און דעם בענדינער רב בעזוכט דעם אַלעקסאַנדערער רבי'ן, וועלכער איז איינגעשטאַנען ביי זיין מחותן ר' שאול בוימגאַרטען אויף ווסכאָדניאַ 57. דאָרט איז צווישען זיי פאָרגעקומען אַ לענגערער געשפּרעך.

שטאָדטישער בּיודזשעט

זאָל נישט בעשטעטיגט ווערען דורך דער וואָיעוואָדזטווע.

(ס) פון נעכטען אָן איז די קאַנצעלאַריע פון לאָדזער שטאָדט-ראַט שוין צוגעטראָטען צו דער ענטגילטיגער אַרבייט ביים אויספערטיגען דעם אָנגענומענעם ביודזשעט, צום איבערשיקען דעם מאַגיסטראַט.

נאָך עטליכע זיצונגען וועט דער מאַגיסטראַט דעם ביודזשעט איבערשיקען אין דער וואָיעוואָדזטווע.

ס'איז אָבער נישט אויסגעשלאָסען, אַז דער ביודזשעט וועט דורך דער וואָיעוואָדזטווע נישט בעשטעטיגט ווערען, מחמת אינ'ם ביודזשעט איז פאַרהאַן אַ דעפיציט פון 3 מיליאָן זלאָטעס.

ווענען בכשות צו פּראָלאָנגירען דאָס מיליטער-דינסט.

צוליב די אָפטע אָנפראַגען דאַרף אויפגעקלערט ווערען, אַז ביטעס וועגען פּראָלאָנגירען מיליטער-דינסט דאַרפען די יאָהר-גענגע 1905, 1904, 1903 און 1902 אָבגעבען שפּעטסטענס ביז דעם 20 טען יוני ה. י., די „פּאָבאָראָווע" פון יאָהר-גאַנג 1906 דאַרפען די דאָזיגע ביטעס אָנגעבען אַ טאָג פאַר דעם, ווי זיי שטעלען זיך צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע. ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, איז אין די אינטערעסען פון די מיליטער-פּליכטיגע, אַז די ביטעס זאָלען אָנגעגעבען ווערען פאַר דעם 1-טען מאַי פ. י. איידער עס וועט זיך אָנהויבען דער פּאָבאָר פון 1906. וואָס איז שייך די טערמינען פון אַריינציהען אין מיליטער, זענען זיי גילטיג נאָר פאַר די, וואָס בעמיהען זיך נישט צו פּראָלאָנגירען דאָס מיליטער-דינסט און האָבען געזאָלט אַריינגעצויגען-ווערען אין מיליטער אין אָקטאָבער צווענציגל אין מערץ ה. י. אויב די דאָזיגע מיליטער-פּליכטיגע וועלען איצט אָבגעבען ביטעס אין רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט וועגען אָנערקענען זיי דאָס רעכט פון אַנדערטהאַלבען יעהריגער מיליטער-דינסט וועלען זיי אַריינגעצויגען-ווערען אין מיליטער נישט אין מערץ, נאָר ערשט אין יוני, דאָס הייסט דאַן, ווען עס הויבט זיך אָן דער קורס אין דער שולע פאַר פּאָדכאָראַזשעס.

פּערזאַמלונג אין „התאחדות" ווענען רעוויזיאָניזם.

אין „התאַחדות" איז פאָרגעקומען אונטערן פאָרזיץ פון דעפּוטאַט לעווינזאָהן, אַ קאָלעקטיווער רעפעראַט מיט דיסקוסיעס וועגען רעוויזיאָניזם. דיר. ריגער האָט אָנגעוויזען, אַז דער רעוויזיאָניזם, וואָס פערלאַנגט נישט קיין קרבנות פון פאָלק, גאָר וויל אַלצדינג דערגרייכען דורך אַ פּאָליטישער אָפּעניזיע, איז אַ שווערע סכנה פאַר דעם ציוניסטישען געדאַנק. דער פערלאַנג פון אַ יודישער לעגיאָן אַלס אַ שוצמיטעל געגען די אַראַבער איז אַ אוטאָפּישער.

דר. עלענבערג זאָגט, אַז עס איז נישט אַזוי וויכטיג די פראַגע פון דער יודישער מעהרהייט ווי פון דער איכות פון דער יודישער בעפעלקערונג אין לאַנד. לעזען די אַראַבער-פראַגע אין וועג פון אַ לעגיאָן איז אַ אומזין, מיר מוזען זיך סטאַרען צו געפונען אַ וועג פון פערשטענדיגונג מיט זיי. אויב זשאַבאָטינסקי מיינט, אַז זיין פּאָליטיק איז צוגעפאַסט צו דער פּאָליטיק פון ענגלאַנד, איז ער זיך טועה.

דר. טאַרטאַקאָווער זאָגט, אַז פון די דריי גורמים אין א"י, דאָס יודישע, דאָס אַראַבישע און דאָס ענגלישע פאָלק, איז פאַר אונז דער וויכטיגסטער דער ערשטער און ער האָט ביז איצט לגמרי פערזאַנט דאָס וואָס איז געטון געוואָרען אין ארץ-ישראל, איז געטון געוואָרען מיט דעם געלד פון אַמעריקאַנער רייכע יודען, און נישט מיט דעם געלד פון די יודישע פאָלקסמאַסען. ס'איז נישט אמת, אַז דאָס אַראַבישע פאָלק אין א"י איז געגען אונז, געגען אונז איז נאָר דער אַראַבישער גרויסגרונדבעזיצער. אויך דאָס ענגלישע פאָלק וועט אָנערקענען נאָר אונזערע מעשים, און נישט אונזערע פאָדערונגען.

אין נאָמען פון רעוויזיאָניסטען רעדט ה' הערשקאָוויטש. ער זאָגט, אַז דער רעוויזיאָניזם איז לויט זיין מיינונג די אמת'ע ציוניסטישע אידעאָלאָגיע. אונזער אומגליק ביז איצט איז תמיד געווען, וואָס מיר זענען געווען די מינדערהייט. מיר מוזען ווערען די מעהרהייט אין לאַנד און כדי צו האָבען אַ גרויסע אימיגראַציע מוזען מיר האָבען די פאָרבעדינגונגען און פאַר די פאָרבעדינגונגען קעמפען מיר. קולטורעלע און סאָציאַלע פראַגען קומען אין צווייטער רייהע, אָהן אַ יודישער מעהרהייט וועלען מיר זי נישט קאָנען לעזען. די נעגנער פון רעוויזיאָניזם לאָזען זיך לייטען דורך דער גלות-אידעאָלאָגיע און זוכען פשרות אַנשטאָט צו געבען אַ קלאָהרען ענטפער אויף די אָנגעוועהטאָנטע פראַגען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג.

דעם אָפּאָנענט ענטפערט ה' סיים-דעפּוטאַט לעווינזאָן.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6–7, זונטאָג פון 3–4.

40,000 דאָלאַר

האָט געוואונען נומ' 231464.

וואַרשאַ, 1. (טעלעפאָניש). היינט איז פאָרגעקומען די ציהונג פון דער דאָלאַרובקע. געוואונען האָבען:

40000 דאָלאַר-נומער 231464.
8000 דאָלאַר-נומער 315644.
3000 דאָלאַר-נומערן 915860 745208 555545.
1000 דאָלאַר-נומערן 428420 625857 138083 278691 66619.
500 דאָלאַר-נומערן: 810523 67327 256218 594169 88928 985404 807911 591541 236597 960440.
100 דאָלאַר-נומערן: 49550 70556
931889 903133 367354 81911 439739
462835 223643 693953 667174 498453
529030 315458 587215 97488 214428
804044 504498 396296 402194 337689
656649 197283 537921 416004 520694
157341 328688 816406 256068 578510
141941 747082 520104 744747 799569
162969 528151 705535 391751 769924
687982 739534 107484 595197 333706
806558 217584 888035 476529 944674
951013 24997 569512 665948 66266
435809 306959 911318 962837 448884
109195 72005 660487 486576 822302
326429 612834 717573 108165 994398
943104 516610 201083 26832 656498
844002 335948 524992.

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע

5-טע קל. 8-טער טאָג.

10,000 זל. נומער 35096.
3 000 – 20797 30569 43861.
2,000 – 29999
1,000 – 33152 38608 49487 52386 62480 66165.
600 1597 5495 9398 32968 34025 38696 42506 54706 68686 76289 76411.
500 – 3679 5723 7400 12285 12839 12872 19988 21881 30557 39025 41805 46972 57165 60325 61406 62647 68912 71718.

די טאַבעלע פון די געווינסטען
און פון די קרנ'ס קאָן מען יעדען טאָג גאַנץ אומזיסט איבערקוקען אין דער אייניגער, גרעסטער, עלטסטער און גליקליכסטער קאָלעקטור.
E. LICHTENSZTEIN i S-ka
WARSZAWA, MARSZALKOWSKA 146
אָדער אין איהרע אָפּטיילונגען:
Bielańska 3
Królewska 43
Kr. Przedmieście 37
Nalewki 42
Filia w Łodzi:
PIOTRKOWSKA 72
w gmachu Grand Hotelu,
בעמ.: לאָסען צו דער ערשטער קלאַס פון דער 15. מלוכה-לאָטעריע קאָן מען שוין בעקומען. די געווינסטען זענען פערגרעסערט פון 12 מיליאָן ביז 16 מיליאָן זל. ס'איז אַ גרויסע נאָכפראַגע. ס'וועט זיך פאַר אַ מאַנגעל אין לאָזען. מיר ראָטען זיך מקדים צו זיין מיט'ן קויפען די לאָסען. ס'איז די העכסטע צייט.
דאָס גרויסע געווינס 200,000 זל. אויפ'ן נ. 57,918 איז געפאַלען אין אונזער קאָלעקטור.
די פירמע עקזיסטירט פון יאָהר 1825.
קאָנטאָ פ. ק. אָ. 9374.

פערשידענעס.

(§) היינט מיטוואָך און מאָרגען דאָנערשטאָג טראָגט זיך די פּאָליציי-קאָמאַנדאַ פון דער וואָיעוואָדזטווע איבער אין דעם בנין פון דעם וואָיעוואָדזטוועאַמט, אין פּאָזנאַנסקי'ס פּאַלאַץ אויף דער אַגראָדאָווא. אַלע אינטערעסאַנטען וועלען צוליב דעם אָנגענומען ווערען נישט פריהער ווי פרייטאָג דעם 6. מערץ אין די ביורא-שעה'ן.

פערבלאָנדזשעט.

אַ פערבלאָנדזשעט יונגעלע פון 4–5 יאָהר, אָנגעטאָן אין אַ שוואַרץ אַנצוגעל, אַ היטעלע, אַ שאַליק מיט הענטשקעס פון וואָלשקע. דאָס יונגעלע געפינט זיך ביים מורה-הוראה ר' יוסעלע פיינער, גדאַנסקאַ 23.

אין ראדאשיץ.

(איינדריקע פון אונזער שליח).

די פערביטערונג פון די ראַדאָשיצער צוליב דעם, וואָס די קבורה פון זייער רבי'ן איז נישט פאָרגעקומען אין ראַדאָשיץ איז איבערגעגאַנגען אין אַ פערביסענע אומבעוואוסטזיניגע שנאה צו די לאָדזער. פאַר אַ פרעמדען מאַכט עס דעם איינדרוק, ווי די שטאָדט לאָדז מיט אַלע איהרע איינוואוינער זיינען שולדיג אין דעם. וואָס דאָס שטעדטעל ראַדאָשיץ איז אין איין טאָג חרוב געוואָרען.

אין בוכשטעבליכען זין פון וואָרט חרוב. אַלע יודען פון שטעדטעל האָבען געהאַט פרנסה דירעקט דורכ'ן רבי'שען הויף. און לא די, מצגה'ן אַלע, פון דעם בעל עגלה, ביז דעם חסיד, אַז מ'האָט אינז צוגענומען דעם נפטר, געהמט מען אונז נאָך צו דעם רבי'שען הויף. דער ראַדאָשיצער הויף גהעט אַזוי-אַרום אונטער.

אויף דעם אָרט מוז בעמערקט-ווערען, אַז די אַלגעמיינע שטימונג, אויך אין ראַדאָשיץ איז, אַז דער ממלא מקומו פון דעם נפטר האָט געדאַרפט דורכ-אויס זיין ר' חיים אשר'ל שליט"א, אָבער ווען איז דאָס געוועדט-געוואָרען, ווען ר' חיים אשר'ל וואָלט זיך בעזעצט במקום אבותיו און געציהערט ווייטער די ראַדאָשיצער טראַדיציע. איצט האָט זיך אַרויסגעשטעלט, טענה'ען די ראַדאָשיצער, אַז ר' חיים אשר'ל איז געוואָרען לאָדזער רבי און נישט קיין ראַדאָשיצער, געגען דער דאָזיגער דאָפּעלטער עולה פראָטעסטירט טאַקי גאַנץ ראַדאָשיץ.

בכלל קען מען אין ראַדאָשיץ נישט אופס זיין, מיט וואָס האָט זיך גערוכט דער לאָדזער ראַבינאַט ביים אַרויסטראָגען דעם בעשלוס וועגען אַ גורל, בעת דער ראַדאָשיצער רב ר' ישראל יוסף האָט געפאָדערט אַ דין-תורה און דאָ הויבט יעדער איינציגער פון די ראַדאָשיצער צו דערצעהלען ווי גרויס און שטאַרקער איז געווען זיין צוגעבונדען צו מקום אבותיו, ווי שטאַרק ליב דער נפטר האָט געהאַט דאָס אָרט פון זיינע גרויסע און הייליגע פאָרגענגער, ווי אַט דערצעהלט איינער:

— בעת דער רבי איז אַהיימגעקומען פון קעלץ, פון זיין אייניקעל'ס חתונה, און איז אַריינגעקומען אין זיין קליין, פינסטער און ענג צימער'ל האָט ער גענומען אַ קוש די וואַנט און געמאַכט די ברכה: ברוך מתיר אסורים.

— און איך וויל אייך דערצעהלען אַן'אינטערעסאַנטען פאַל, האָט איבער דער 96 יעהריגער חברה-קדישא-מאַן און דאָזיגער ר' ישעיהו:

— מיט עטליכע יאָהר צוריק, איז נפטר געוואָרען הרב ר' ראובל'ע, וועלכער האָט איבערגעלאָזען אַ צואה, אַז מ'זאָל איהם מקבר זיין אין אוהל נעבען הרב ר' בער און הרב ר' הלל. פאַר דער קבורה איז מען געגאַנגען צו דעם, איצט נפטר-געוואָרענעם, ראַדאָשיצער רבי'ן און איהם געפרעגט צי מ'זאָל אויספיהרען די צואה. דער רבי האָט גערופען צו זיך ר' ישעיה'ן און איהם געהייסען געהען אויפ'ן בית עולם און אויסמעסטען אויף וויפיל קברים עס איז נאָך פערהאַן אָרט אין אוהל. ר' ישעיה איז אַוועק און צוריקגעקומען מיט אַן'ענטפער, אַז ס'איז פערהאַן אַן'אָרט, נאָר אויף איין קבר. דער רבי האָט דעריבער געהייסען ר' ראובעלען מקבר זיין אַ ביסעלע ווייטער און דאָס איינע אָרט איבערלאָזען פאַר זיך אַליין.

און נאָך דעם אַלעמען טענה'ן די ראַדאָשיצער, האָט דער ראַבינאַט געקענט נעהמען אויף זיך אַ בעשלוס וועגען אַ גורל?

אָבער נישט נאָר די יודען, אויך די קריסטען בעדויערען שטאַרק וואָס מ'האָט דעם רבי'ן אוועקגענומען פון ראַדאָשיץ. דער אַלטער גלח מיט וועלכען איך האָב מי'ך געטראָפען זאָגט צו מיר:

— באמת אַ גרויסע עולה, וואָס ס'איז בעשלאָסען געוואָרען דעם יודישען „פראָראָק" מקבר צו זיין נישט אויף דעם אָרט, וואו ער האָט מתפלל געווען. דער רבי איז געווען דער צו וועלכען יעדער איינציגער יוד, אָדער קריסט האָט געהאַט די גרעסטע אַכטונג און דאָס האָט מיטגעהאָלפען איינצושטעלען די גוטע בעציהונגען, צווישען דער קריסטליכער און יודישער בעפעלקערונג ביי אונז אין שטאָדט וואָס קען זיין אַ מוסטער פאַר פיל אַנדערע שטעדט און שטעדטלעך.

— באמת אַן'עולה, אַ גרויסע עולה, שאָקעלט טרויעריג מיט'ן קאָפּ דער אַלטער פראָלאָט.

די אַלע אויסגערעכענטע סיבות האָבען גורם געווען דערצו, וואָס דער האַס צו אַלץ לאָדזער בכלל איז אַזוי גרויס מצד די ראַדאָשיצער.

נאָך דער זונטאָג'דיגער אַסיפה, וועגען וועלכע איך האָב שוין געכטען געשריבען, איז מאָנטאָג ווידער פאָרגעקומען אַ גרויסע פערזאַמלונג, אויף וועלכע ס'איז אָנגענומען געוואָרען נאָך הייסע און לאַנגע אַמפּעריען, אַ החלטה נישט מוחל צו זיין, באַן אופן, די לאָדזער, פאַר דער עולה, וואָס איז זיי געטון-געוואָרען. די דאָזיגע פראָטעסטען הויבען שוין אָן צו ווירקען. אַט למשל, איז זונטאָג אָנגעקומען אַ לאָדזער אויטאָ מיט עטליכע חסידים מנחם-אבל צו זיין דעם ראַדאָשיצער וב. דער המון, דערוויסענדיג זיך, אַז דער אויטאָ מיט די חסידים זענען פון לאָדז, האָבען פערהאַלטען דעם אויטאָ און די פּאַסאַזשירען זענען פשוט געווען אין סכנת נפשות. דער ראַדאָשיצער רב האָט ערשט געמוזט אַרויסשיקען אַ מענשען און בעפעלען צוצולאָזען צו איהם די פּאַסאַזשירען. דער עולם האָט אָבער דאָך געצוואונגען די לאָדזער חסידים אָנוועזענד צו זיין אויף זייער פערזאַמלונג און אויספיהרען, ווייער גאַנצען כעס אין צאָרן געגען די לאָדזער.

און נאָך אַ כאַראַקטעריסטישער פאַקט: בעשולדיגט מיך נישט אין איבערגלויבען, אָדער אין עפּיס עהנליכעס. אָבער, כדי בולט צו אילוסטרירען דעם האַס, וואָס לאָדז האָט זיך איינגעקויפט אין ראַדאָשיץ, וועל איך דערצעהלען פאָלגענדע מעשה, וועלכע האָט פאַסירט מיט מיר אַליין, מאָנטאָג אין ראַדאָשיץ.

איך האָב געוואָלט אויסנוצען מיין אָנוועזענהייט אין ראַדאָשיץ און בעזוכען דעם ראַדאָשיצער בית-עולם מיט די אַלע אַלטע קברים פון ראַדאָשיצער יחוס. און בעזונדערס דעם אוהל פון רבי הלל און רבי בער. איך האָב געבעטען דעם רב מיר צו ערלויבען בעזוכען דעם אוהל און מיר געבען די שליסלען פון אוהל. דער רב האָט מיר דאָס ערלויבט. איך האָב געדונגען אַ פוהר מיט אַ פאָר פערד. אייגענטליך קען מען צוגעהען צו פוס צום בית-עולם, עס דויערט איינגאַנצען לערך 15 מינוט, אָבער צוליב די גרויסע בלאָטעס און וואַסערען, וואָס זענען געווען הייניגע וואָך, האָב איך גליייכער געוואָלט פאָהרען. מיט מיר, איז מיט געפאָהרען דעם נפטר-געוואָרענעם ראַדאָשיצער רבינ'ס אַן'אייניקעל אברהמ'משע. דער 96-יעהריגער חברה-קדישה-מאַן ר' ישיעה (זיין אויסזעהען און געזונד, אָהן זיין שאָדען, אויף אונז געזאָגט געוואָרען), און דער פוהרמאַן הלל.

זענען מיר אַרויסגעפאָהרען אַ זייגער האַלב פיר נאָכמיטאָג און גערעכענט צוריקצוקומען אַרום 5. געפאָהרען זענען מיר דורך דעם וועג, דורך וועלכען מ'געהט געוועהנליך דער עולם אויפ'ן גוטען אָרט.

מ'פאָהרט אָט אַ 5 מינוט. די וואַסערען ווערען וואָס גרעסער און טיפער, מיר רעכענען אָבער, אַז מיר וועלען בשלום אַדורכקומען און פאָהרען ווייטער, וואָס אַ מינוט געהען אָבער די פערד טיפער אין וואַסער, אונזער פוהרעל זינקט אויך און איין אַ געוויסען מאָמענט געהט עס שוין צו סכנת נפשות. הלל האָט קוים דערהאַלטען די פערד זיי זאָלען נישט צוזאַמען מיט אונז אַריין אין אַ טיפען גרובען, פון וואַנען, מיר וואָלטען זיכער נישט אַ יום קיין לעבעדיגע. מיר האָבען שוין געזעהען, אַז דורך דעם דאָזיגען וועג וועט מען ווייטער נישט קומען און געהייסען דעם פוהרמאַן אויסדרעהען און פאָהרען אַרום וואַלד און גערעכענט אין אַ 20 מינוט אַרום צו זיין אויפ'ן בית-עולם.

פון דערווייטענס זעהט מען שוין דעם באַרג, אויף וועלכען ס'געפינט זיך דער בית עולם און אויפ'ן שפּיץ באַרג—דאָס ווייסע הייזעל, אין וועלכען ס'געפינט זיך דער אוהל.

מיר זענען אָבער געפאָהרען אַ האַלבע שעה, אַ שעה און אָנשטאָט זיך צו דערנעהנטערען צום באַרג, דאָס הייסט צום בית עולם, דערווייטערען מיר זיך גאָר, דער וועג אין וואַלד פיהרט אונז גראָד אין דער אומגעקעהרטער ריכטונג, מיר אינטערוועניר ען ביי הלל דעם פוהרמאַן, אָבער ער לאַכט זיך אויס, איהם דעם אַלטען בעל-עגלה, וועלכער איז געבוירען און געצויגען געוואָרען אין ראַדאָשיץ ווילען מיר ווייזען דעם וועג צום ראַדאָשיצער בית-עולם? אָבער ווען מיר פאָהרען נאָך אַ האַלבע שעה, עס ווערט שוין פינסטער, דעם רבי'ס אייניקעל און ר' ישעיהו דאַווענען מנחה, הלל אַליין ווערט שוין אומרוהיג, ער זעהט, אַז ער האָט פערבלאָנדזשעט. ער האָט אויסגעדרעהט דעם דישעל געפאָהרען אויף אַן'אַנדער וועג, געקויפט אויפ'ן וועג ליכט און אַ לאַמטערן, אָבער אומזיסט, אַרומגעבלאָנקעט זיך ביז אַ זייגער 7 אין אָוונד און נישט געפונען דעם ריכטיגען וועג. צו מיין גרעסטען בעדויערען האָבען מיר זיך געמוזט אומקעהרען און צוריקקומען קיין ראַדאָשיץ. און ווען מיר זענען אַהיימגעקומען, האָבען מיר געטראָפען פאַר'ן רב'ס שטוב אַ גרויסען עולם, וועלכער האָט מיט גרויס שרעק און אונגעדולד אויף אונז געוואַרט. דערהערט אונזער פאַסירונג, האָבען עטליכע קולות מיט אַ מאָל אויסגעשריגען:

— מיר האָבען פריהער געוואוסט, אַז קיין לאָדזער וועט נישט צוקומען צום אוהל, וועלכער איז דורך די לאָדזער פערשוועכט געוואָרען.

און דער רב איז געשטאַנען און צוגעשאָקעלט מיט'ן קאָפּ אויף יאָ.

איך האָב געזאַמעלט פיל מאַטעריאַל וועגען דעם לעבען און טעטיגקייט, קראַנקהייט און פטירה פון ראַדאָשיצער רבי, בעזוכט די וואוינונגען פון רבי'ן ר' הלל און רבי ר' בער. דאָס אַלץ וועל איך איבערגעבען אין מיינע קומענדיגע בריף.

Dr PRYBULSKI

צוריקגעקעהרט.

זאוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-38

הויטקראַנקהייטען, מענער-שוואַכקייט, טרעגערישע און האָר - הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.

יעדען טאָג פון 9—1 און פון 4—8 אָוונד, דאַמען: פון 4—5 נאָכמ.

Dr. med. H. LUBICZ

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-52

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. 5-9

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונד

טעאַטער „סקאַלאַ", ציגעלנאַ 18.

גאַסטראָלען פון בעריהמטען אַרטיסט

יוליוס אדלער

צוזאַמען מיט זיין אויסגעצייכענטען אַנסאַמבל. פרויען: הדסה, האַליטש, רעגינאַ, פאַלאָמאַן, פאַדערמאַן, שייעוויטש. מענער: האַמבורגער, ראַוי, קורץ, קאַן, קראַנק, שטאַקפעדער, ראַטשייז און אַנדערע.

אויסערגעוועהנליך שטורמישער ערפאָלג!!! שפּאַנענדער אינהאַלט!!! אונאויפהערליכעס געלעכטער!!! הערליכע געזאַנגען!!!

פרייטאַג, דעם 4-טען און שבת, דעם 5-טען מערץ, 8.30 אָוונד צום 5-טען און 6-טען מאָל אויפ'ן אַלגעמיינעם פערלאַנג די הערליכע מעלאָדראַמע מיט געזאַנג און טענץ אין 3 אַקטען מיט עפּילאָג פון פריימאַן

„דער בלינדער מאַלער"

מיט יוליוס אדלער אין דער טיטול-ראָל.

אַכטונג! יעדער, ווער עס קויפט אַ בילעט, בעקומט גאַנץ אומזיסט צום אָנדענקען יוליוס אדלער'ס בילד צוזאַמען מיט'ן הערליכען ליד „וואָס געוועז איז געוועז".

שבת, ד. 5 מערץ, 3.30 נאָכמ. צו ביליגע פרייזען די בעל.פיעסע פון זאַלאַטאַרעווסקי:

„דער ישיבה-בחור" הויפּט-ראָל „ישיבה-בחור"—י. אדלער.

מאָנטאָג, ד. 7 מערץ—גרויסע פּאַפּול. פאַרשטעל. צו ביליגע פרייזען. וואָס?? אין פּראָבען: די לעצטע נייעס **„צוויי חברים"** | בילעטען אין קאַסע פון טעאַטער „סקאַלאַ" אימפּרעסאַריאָ: א. שטאַקפעדער.

פון געריכטס-זאַל.

געשאָסען פאַר בעליידיגען זיין פרוי.

(§) דאָס קרייז-געריכט האָט נעכטען בעטראַכט דעם פּראָצעס פון לעהרער פון אַ פאָלקס-שולע אַנטאָני פיליכאָווסקי (45 י. א.) פון פּאָפּ-זשעשאַ 3, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין דעם, אַז ער האָט מיט אַ רעוואָלווער געשאָסען אויף אַ לעהרער פון דער שולע, ווען דער לעצטער האָט איהם געגעבען אַ פּאַטש פאַר בעליידיגען זיין פרוי אין דער אָנוועזענהייט, פון די שילער פון לעהרער-סעמינאַריום אויף די וואָגנע ליצקאַ 11.

דאָס געריכט האָט פיליכאָווסקי'ן פערמשפּ'עט אויף 3 חדשים פעסטונג, און האָט בעשלאָסען אָנצונעמען דערויף אַ קויציע פון 200 זלאָטעס, וואָס דער פער'משפּט'ער האָט אַריינגעטראָגען.

סימולירט וועלבסטמאָרד צוליב אַ שטרענגער שטראָף.

(§) נעכטען האָט דאָס לאָדזער מיליטער-געריכט אין לאָדז בעטראַכט דעם פּראָצעס פון 26 יעהריגען יאַן שיעטשקאָווסקי אַ זעלנער פון 68. פּולק וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין בענעהען 10 גובות אין יובילער-געשעפט פון ה' קאַנטאָר אין „גראַנד-האָטעל". דער דאָזיגער „הלל" איז אין זיין צייט פער'משפּט געוואָרען פאַר דעזערטירען פון פּולק אויף 3 יאָהר טורמע. אָבער ער איז ביים איבערטראַנספּאָרטירען די אַרעסטאַנטען פון לעמבערג און סטאַניסלאַוואָווער טורמע ענטלאָפען פון דער זשאַנדאַרמעריע-וואַך, און פון דעמאָלט אָן געלעבט אין ציוויל און זיך מפרנס געווען פון גנבות. דאָס געריכט האָט איהם נאָך אַ בעראַטונג פער'משפּט אויף 6 יאָהר טורמע.

ווען דער פער'משפּט'ער האָט דערהערט דעם אורטייל, האָט ער זיך געווענדעט צו די מוטער, מיט די ווערטער: „בלייב געזונד מאַמע!" און אויסגעטרונקען אַ פלעשעל סם. באַלד דערנאָך איז ער געפאַלען צו דער ערד אָהן בעוואוסטזיין.

מ'האָט אַרויסגערופען די מיליטערישע פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט פעסטגעשטעלט, אַז ער האָט בלויז סימולירט אַ פער'סם'ונג, בעת אין דער אמת'ן האָט ער אויסגעטרונקען וואַלעריאַן-טראָפּען.

נאָכ'ן ערטיילען הילף איז שיעטשקאָווסקי אָבגעפיהרט געוואָרען מיט אַ קאַרעטקע אין דער מיליטער תפיסה.

„וויניעשטאָרג" האָט געווינען דעם פּראָצעס.

(§) נעכטען איז אין קרייז-געריכט פאָרגעקומען דער ענטגילטיגער פּראָצעס פון „וויניעשטאָרג" געגען עקספּעדיציע-הויז „ראַפּאָפּאָרט און שותפים", ווענען דער פאָדערונג פון „וויניעשטאָרג", אַז דאָס עקספּעדיציע-הויז זאָל בעצאָהלען 400 דאָלאַר פאַר אַ וואַגאָן פיש.

דאָס געריכט האָט נאָך אַ לענגערער בעראַטונג צוגע'פסק'ענט דער סאָוויעטישער האַנדעלס-פאַרשטעהערשאַפט אין פּוילען „וויניעשטאָרג" 400 דאָלאַר פון דער פירמאַ „ראַפּאָפּאָרט און שותפים" צאָהלבאַר אין פּוילישע זלאָטיס, מיט קאָסטען און ציגזען. די 400 דאָלאַר האָט מען צולייגט אויף 3 ראַטעס צאָהלבאַר יעדען חודש.

פון האַנדעלס-געריכט.

(§) נעכטען האָט די האַנדעלס-אַפּטיילונג פון קרייז געריכט אין לאָדז בעטראַכט די בקשה פון בעפולמעכטיגטען פון „באַנק פון קריסטליכע סוחרים" אַדוו. אַדאַמאָוויטש, וועגען פערלענגערען דעם געריכטס-אויפזיכט איבער דער דאָזיגער באַנק. דאָס געריכט האָט בעשלאָסען צו פערלענגערען די געריכטס אויפזיכט אויף 6 חדשים.

אין די אַפּטייקען.

הייגטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) היינט מיטוואָך דיזשורירען ביי-נאַכט פאָלגענדע אַפּטייקען: מ. עפּשטיין, (פּיעטריק. 225) מ. באַרטאַשעווסקי, (פּיעטריקאָווער 95) מ. ראָזענבלום, (צעגעלניאַנאַ 12) יורשים גאָרפיין, (וושכאָד-ניאַ 54) קאַרפּאָווסקי, (נאָוואָמיעיסקאַ 15).

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון גמילת-חסדים.

(–) אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' ראַבינאָזאָן איז אין זאַל פון סינאַ (גלובנאַ 62) פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון „גמילת חסדים". פון בעריכט האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער פעראיין איז געגרינדעט געוואָרען אין יאָהר 1911 און עקזיסטירט ביז 1914. שפּעטער האָט ער איבערגעריסען די טעטיגקייט צוליב דער מלחמה און צוריק געוואָרען טעטיג ערשט אין יאָהר 1926. דער פעראיין האָט פון דער צייט אָן אַרויסגעגעבען הלוואות אויף אַ סומע פון 14,485 זל.

ס'איז דערנאָך געענדערט געוואָרען דער רעגולאַמין, אַזוי, אַז צום פעראיין קענען געהערען סיי מענער, סיי פרויען.

ס'איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ פערוואַלטונג, אין וועלכער ס'זענען אַריין: ה"ה: שטרויסמאַן, פערסיק, טשאַשניאַק, אַבוואַלד, קאָפּיטולניק, געפנער, ראַפּוך, ווישניצקי און פּיאָטראָווסקי. קאַנדידאַטען: טשעשניעווסקי, מינסקי, סווידערסקי און פעלמאַ. רעוויזיאָנס-קאָמיסיע האַדיס, זיסמאַן, צווייגענבוים, צוקער, פרענקעל און ווייסקאָפּ.

„קווי-פּראָ-קוואָ" אין פילהאַרמאָניע-זאַל.

פון הייגטיגען שבת אָן הויבט אָן צו שפּילען אויף 5 גאַסטראָלען דאָס וואַרשאַווער פּוילישע קליין-קונסט-טעאַטער „קווי-פּראָ-קוואָ".

די טרופּע קומט אין איהר גאַנצען צוזאַמענשטעל, מיט אייגענע דעקאָראַציעס און קאָסטיומען.

דער סענסאַציאָנעלער „ראַדימ-נער" פּראָצעס אין פּשעמישל.

(פון אונזער קאָרעספּאָנדענט).

פּשעמישל קאָכט ווי אין אַ קעסל.

סטייטש, אַזאַ פּראָצעס? אַ פּראָצעס, וואָס האָט נישט זיינס גלייכען אין דער געשיכטע פון די יודען?

אַ גאַנצען טאָג האַלט מען אין איין דיסקוטירען, אַמפּערן זיך, ווער עס איז שולדיג, צי זלאַטע רובין, וועלכע שטעהט איצט פאַר'ן געריכט, בעשולדיגט אין וועלען שאַנטאַזשירען דעם ראַדימנער רב ר' שמואל שפּירא, אָדער די גאַנצע שולד אין דאָזיגען סקאַנדאַל, וואָס ברענגט זיכער נישט קיין כבוד און אָנזעהן דעם יודענטום, טראָגט דער רב, וועמען די רובין בעשולדיגט, אַז ער האָט מיט איהר אין ניו-יאָרק חתונה געהאַט, כדי ביי איהר אויסצונאַרען איהר גרויסע ירושה...

און עס האָבען זיך געבילדעט צוויי פּאַרטייען. איינע, די גאָר קליינע, וועלכע בעשטעהט פון דעם רב'ס אָנהענגער און „לאַנדסלייט" טענה'ט, אַז דער גאַנצער ענין איז אַ בלבול און מען דאַרף די רובין ממית'ן. דער צווייטער צד, דער רוב מנין ובנין פון דער היגער יודישער בעפעלקערונג מיט די אָרטאָדאָקסען און חסידים בראש טענה'ן:

„אַז עס קלינגט איז חנא", אַז „צוויי זאָגען שכור — דאַרף זיך דער דריטער געהן לעגען שלאָפען", איבריגענס, איז דאָך דער רב מודה, דאָס ער האָט מיט דער רובין חתונה געהאַט אין געריכט אין ניו-יאָרק. די דאָזיגע חתונה איז אָבער פאָרגעקומען אונטער דער דראָהונג פון... רעוואָלווערען. זענען אָבער אין פּשעמישל פערהאַן „בייזע צונגען", וואָס זאָגען, אַז זיי האָבען נאָך נישט בעזעהן און געהערט, דאָס ביי אונז דאָ אין פּוילען זאָלען זשאַנדאַרמען פיהרען צו דער חופּה, ממה נפשך, אין ניו-יאָרק זאָל מען מיט רעוואָלווערען... צווינגען חתונה צו האָבען. אָבער אַ נאַר — זאָגט אַ יודיש גלייכווערטעל — טאָר מען נישט ווייזען די האַלבע אַרבייט. עס איז דאַרום צוועקלאָז, אַז מיר זאָלען וועלען איבער'חזר'ן די אַלע שמועות און פּלאָטקעס, וואָס געהען דאָ אַרום, שוין היינט פאַר דעם פּראָצעס. דער פּראָצעס וועט דאָך געוויס אַרויסווייזען ווער עס איז דער אמת'ער שולדיגער.

די בעשולדיגטע זלאַטע רובין איז היינט געווען אין רינג-פּלאַץ, כדי זיך צוצוקוקען ווי דער עולם בעלאַגערט דעם געריכט-זאַל. די רובין איז היינט דעמאָנסטראַטיוו געקליידעט אין דעם שענסטען וואָס זי פערמאָגט. זי געהט אַרום פון איינעם צום צווייטען, פון בע-קאַנטען צו בעקאַנטען און — ווי זאָגט מען אין פּשעמישל — מאַכט רעקלאַמע דעם ראַדימנער רב.

און פּשעמישלער יודען, בפרט די יו-דענעס, פרויען און מיידלעך, אונזערע סענסאַציע-דורשטיגע מיידלעך נעהמען זי, די רובין אויף מיט אָפענע אָרעמס און פרעגען זיך אויס וועגען אַלע פּרטים..

קיין עין הרע, אַזאַ גדולה, פּשעמישל האָט זוכה געווען צו האָבען אַזאַ פּראָצעס, זעהען די מיידלעך און פרויען. וואָס געהען אַרום פּוסט און פּאַס אין זיבענ-טען הימעל, אַז עס האָט זיך זיי גע-טראָפען אַ געלעגענהייט. וואו צו פער-ברענגען אַ פּאָר שעה אין טאָג.

דער ערשטער טאָג פון סענסאַציאָנע-לען „ראַדימנער" פּראָצעס אין פּשעמישל איז אַוועק, ווי מען האָט ערוואַרט, מיט אַ גרויסען רושם.

צו אַלעמענס איבעראַשונג האָט זיך די בעשולדיגטע פרוי זלאַטע רובין ער-לויבט, עפענטליך אין געריכט, צו דער-צעהלען אַזעלכע פּיקאַנטע פּרטים וועגען איהרע בעציהונגען מיט'ן ראַדימ-נער רבי, וואָס האָבען אַרויסגערופען אַן אַלגעמיינע אויפרעגונג.

מען לעזט דעם בעשולדיגונגס-אַקט אין וועלכען זי ווערט בעשולדיגט אין שאַנטאַזשירען דעם ראַדימנער רבי און אויספּרעסען ביי איהם געלד דורך פער-שידענע דראָהונגען.

דער גאַנצער ערשטער טאָג איז גע-ווען פערנומען מיט די ערקלערונגען פון דער פרוי, זי דערצעהלט בפרטיות וועגען איהר ערשטער בעקאַנטשאַפט מיט'ן רבי'ן אין אַמעריקאַ, איהר לעבען מיט איהם די גאַנצע צייט ביז זי איז געקומען צוריק קיין ראַדימנע.

צו די סאַמע דראַסטישע מאָמענטען איז געקומען אויף דער נאָכמיטאָג זיצונג, בעת זי האָט דערצעהלט פון זייער אינטימען לעבען, אָהן די מינדעסטע בושה.

פאָרז.: וואו איז פאָרגעקומען אייער רעליגיעזע חתונה?

פרוי רובין: די חתונה איז פאָרגע-קומען אין נעוואַרק ביי ניו-יאָרק.

פאָרז.: צי האָט ער אייך מקדש גע-ווען מיט אַ פינגערל?

פרוי רובין נעהמט אַראָפּ אַ פינגערל פון דער האַנד און ווייזט:

— אָט מיט דעם פינגערל האָט ער מיך מקדש געווען, דאָס איז נישט פון ריין גאָלד. אַזאַ קבצן האָט נישט גע-קאָנט קויפען קיין ריין-גאָלדען פינגערל, עס קאָסט גאַנצע 3 דאָלאַר.

פאָרז.: און וואָס איז געווען נאָך דער חתונה?

זלאַטע רובין: נאָך דער חתונה האָט מען געמאַכט אַן אָוונער-ברויט און דער-נאָך זענען מיר געגאַנגען שלאָפען, נאָר יעדערער צו זיך אין זיין צימער.

פאָרז.: פאַרוואָס עפּעס אַזאַ אָפּגעזונ-דערטקייט?

זלאַטע רובין: ווייל איך בין נישט געווען אין מקוה?

פאָרז.: צי זענען נאָך דאָ ביי אייך די פיזיאָלאָגישע ערשיינונגען נאָך וועל-כע אַ יודישע פרוי דאַרף געהן אין מקוה?

זלאַטע רובין: יאָ, פון צייט צו צייט בעווייזען זיי זיך נאָך.

פאָרז.: אַלזאָ האָט איהר געוואַרט 14 טעג, געגאַנגען דערנאָך אין מקוה און שוין געווען „כשר".

רובין: יאָ.

פאָרז.: דער רב זאָגט, אַז ער איז שוין אַן אַלטער מאַן און איז שוין נישט פעהיג צו קיין געשלעכטס-לעבען.

זלאַטע רובין (אויף יודיש): ער האָט געקאָנט בעסער, ווי אַלע היינטיגע יונגע (אַ געלעכטער אין זאַל). ער איז געווען מיין מאַן אַלע נאַכט. אין דער גאַנצער צייט, וואָס ער האָט מיט מיר געוואוינט איז ער נישט געגאַנגען דאַווענען אין זיין שטיבעל, ווייל ער האָט מורא געהאַט, מען זאָל איהם נישט פרעגען וועגען זיינע בעציהונגען מיט מיר. ער האָט דאַרום געדאַווענט אין אַ פּריוואַט שטיבעל און גאַנץ אָפט האָב איך געמוזט געהן זוכען מענשען צו אַ מנין, ער זאָל קאָנען דאַווענען אין דערהיים.

פאָרז.: צי האָט איהר איהם געגעבען געלד פאַר דער חתונה?

פרוי רובין: איך האָב איהם געגע-בען אַ טשעק-ביכעל און ער האָט אַליין אויסגעשריבען טשעקען, וויפיל ער האָט בעדאַרפט. דערנאָך האָב איך געמאַכט אַ צואה און מיין גאַנץ פערמעגען, 16 000 דאָלאַר האָב איך פערשריבען פאַר'ן רב און פאַר זיינע דריי נאָך נישט פערהייראַטע טעכטער.

פאָרז.: וואו איז די דאָזיגע צואה.

פרוי רובין: ביי מיין מאַן, ביים רב.

פאָרז.: צי אָנערקענט איהר נאָך אַלץ, אַז ער איז אייער מאַן?

פרוי רובין (אויפגערעגט): יאָ, ער איז געווען מיין מאַן. איך האָב מיט איהם געלעבט, ווי אַ מאַן מיט אַ ווייב (זי דריקט זיך אויס נאָך פיל ברוטאַלער). קיין פרעמדען מאַנסביל וואָלט איך זיך נישט אָפּגעגעבען.

פאָרז.: צי האָט איהר איהם געגעבען פיל געלד?

פרוי רובין: איך האָב איהם געגע-בען וויפיל ער האָט בעדאַרפט. איך האָב איהם פולשטענדיג אויסגעהאַלטען. ער איז דאָך געווען מיין מאַן, וועמען איך האָב ליב געהאַט. איך האָב איהם דערום נישט געוואָלט קאָנטראָלירען.

פרוי רובין דערצעהלט דערנאָך פער-שידענע פּרטים, ווי אַזוי דער ראַדימנער רב איז אָבגעפאָהרען צוריק קיין פּוילען. פאַר דער אַבריייזע האָט ער אויף איהר טישעל אין שלאָף-צימער אַוועקגעשטעלט זיין פאָטאָגראַפיע. די דאָזיגע פאָטאָ-גראַפיע, צוזאַמען מיט איהר'ער האָט זי אַוועקגעגעבען אַ פאָטאָגראַפיסט, ער זאָל דערפון מאַכען אַ בשותפות בילד. אויף וועלכע זיי זענען פאָטאָגראַפירט צוזאַמען.

זלאַטא רובין איז מיט דער דאָזיגער ערקלערונג שטאַרק אַריינגעפאַלען, ווייל ביז איצט האָט זי די דאָזיגע פאָטאָגראַ-פיע פאָרגעשטעלט אַלס איינע פון די זאַכליכע בעווייזען, אַז דער רב האָט זי בעהאַנדעלט, ווי זיין פרוי און זיך מיט איהר צוזאַמען פאָטאָגראַפירט. איצט האָט זי אַליין אויסגעפּלוידערט דעם סוד, ווי אַזוי די פאָטאָגראַפיע איז פאַבריצירט געוואָרען.

דער פאָרזיצענדער נעהמט אַרויס די פאָטאָגראַפיע פון די אַקטען און פרעגט ביי פרוי רובין צי דאָס איז די זעלבע.

זלאַטא רובין כאַפּט זיך ערשט איצט, אַז זי איז אַריינגעפאַלען, זי וויל אָפּ-שוואַכען דעם איינדרוק פון איהר דורכ-פאַל. כאַפּט די פאָטאָגראַפיע פון פאָר-זיצערס האַנד און הויבט זי אָן צו קו-שען. דאָס מאַכט אַ עקעלהאַפטען איינ-דרוק.

זלאַטא רובין דערצעהלט ווייטער פּרטים פון איהר לעבען מיט'ן רב אין אַמעריקאַ. באַלד נאָך דער חתונה האָט ער זיך געפיהלט נישט אינגאַנצען גע-זונד און זי האָט איהם אַרויסגעשיקט אין קוראָרט סאַראַטאָגע. אַהין איז ער געפאָהרען מיט זיין גבאי. אין אַ פּאָר וואָכען אַרום האָט ער איהר געשריבען, אַז ער בעט זי, אַז זי זאָל צו איהם קומען. ווען זי איז בעקומען, האָט ער זי אָפּגעוואַרט אויפ'ן וואָקזאַל. ער האָט דאַן אויסגעזעהען זעהר שלעכט. אויף איהר פראַגע, פאַרוואָס ער זעהט אויס אַזוי שלעכט, האָט ער געענטפערט: „איך האָב נאָך דיר שטאַרק געבענקט". אַזוי ווי די וואוינונג אין סאַראַטאָגע איז געווען נישט קיין בקוועמע, ווייל דער רב האָט געדאַרפט שלאָפען אין איין צימער מיט'ן גבאי, האָט זי געטוישט די וואוינונג אויף אַן אַנדערע, כדי זיי זאָלען קאָנען זיין אַליין און קיינער זאָל זיי נישט שטערען זייער אינטים לעבען (אויך דאָס גיט זי איבער אין פיל ברוטאַלערע אויסדריקען). ווייטער גיט איבער פרוי רובין פאָלגענ-דעס:

פּסח צום סדר — דערצעהלט זי — האָט דער רב איינגעלאַדען אַ יונגענמאַן פון גאַליציען, וועלכער האָט זעהר שעהן געזונגען. איך — זאָגט זי — האָב אויף איהם געקוקט מיט די אויגען פון אַ פרוי. דערביי בין איך געווען אַ ביסעל דעקאָלטירט. דער רב האָט מיר דערנאָך געמאַכט אַ ווילדע סצענע פון אייפער-זוכט און פאַרוואָרפען, אַז איך ענט-בלויז אַ טייל פון מיין קערפער פאַר אַ פרעמדען מאַנסביל.

ווייטער דערצעהלט פרוי רובין, אַז דער רב האָט געוואָלט ביי איהר אויס-נאַרען 5000 דאָלאַר, צוזאָגענדיג איהר אָבשרייבען דערפאַר זיין הויז אין ראַ-דימנאַ, וועלכעס איז אַפילו קיין צעהנ-טעל פון דער סומע נישט ווערט.

דער פאָרזיצענדער לעזט דאַן איבער דעם אָבמאַך, וועלכער איז אונטערגע-שריבען דורכ'ן רב און זלאַטא רובין און אין וועלכען דער רב איז זיך מתחייב מיט איהר חתונה צו האָבען, ווען זיין פרוי, די רבי'צין, וועט שטאַרבען, דער-ביי ווייזט דער פאָרזיצענדער אָן, אַז די דאַטע פונ'ם אָבמאַך איז אַ פריהער-דיגע, ווי די דאַטע פון דעם ציווילען חתונה-אַקט. דאָס ווייזט אַלזאָ, אַז ווען זי איז מיט איהם געגאַנגען מאַכען דעם ציווילען חתונה-אַקט, האָט זי שוין גע-וואוסט, אַז ער האָט אין ראַדימנאַ אַ פרוי.

פרוי רובין שרייט אויס: דאָס האָט דער רב געפעלשט די דאַטע. די זאַך איז געווען שוין נאָך דער חתונה, ווען איך בין געוואויר געוואָרען, אַז דער רב האָט נאָך אַ ווייב אין דער היים. ער האָט מיך דאַן בערוהיגט און גע-זאָגט: „מיט מיין ווייב לעב איך שוין נישט 15 יאָהר. איך קאָן זי דערום שוין נישט ליב האָבען. דו ביזט מיין פרוי געווען יעדע נאַכט און נאָר דיך האָב איך ליב.

פאָרז.: איהר האָט אַליין מודה גע-ווען, אַז איהר האָט נישט קיין קינדער. פאַרוואָס זשע האָט איהר עפּיס געשרי-בען דעם רב וועגען אַ קינד, וואָס זאָל זיין אייער ביידענס בלוט און פלייש.

זלאַטא רובין (אויפגערעגט): פרעגט בעסער ה' ריכטער, וואָס האָט מיך גע-צוואונגען צו שרייבען איהם אַזאַ בריף.

דער פאָרזיצענדער וויל דאָס אָבער נישט פרעגען און פרעגט, צי ס'איז אמת, אַז דער רב האָט איהר פון צייט צו צייט געגעבען געלד צו 5 און צו 10 דאָלאַר?

פרוי רובין: נישט אמת, ער האָט קיין 5 סענט ביי דער נשמה נישט גע-האַט און איידער איך האָב איהם גענו-מען אויף מיין אויסהאַלטונג פלעגט מען פאַר איהם זאַמלען חלות אויף שבת.

דערמיט האָט זיך די אָוענד-זיצונג געענדיגט.

די, וועלכע אזעוו האָט פערראַטען.

לויט די זכרונות פון באָריס סאַווינקאָוו.

(23

אָבער דאָס טויג אויך נישט. ווייל לויט מיין פּאַספּאָרט הייס איך דושעמס האַליע און בין אַן ענגלישער בירגער; און אויב מען וועט מיך אַרעסטירען, וועט ער, דער ריכטיגער דושעמס האַליע אין ענגלאַנד שטאַרק ליידען איבער דעם.

איך האָב זיך געבראָכען דעם קאָפּ און זיך קיין עצה נישט געקענט געבען.

ס'איז אויסגעקומען, כאָטש נעהם און לעג ווידער אָפּ דעם אָנפאַל און וואַרט ביז איך וועל קריגען אַן אַנדער פּאַס-פּאָרט, און ביז מאַיסעיענקאָ וועט פער-קויפען דאָס פערד און שליטען און ווערען אויס „איזוואָשטשיק".

אָבער וואָס וועט זיין מיט דאָראַ בריליאַנט? זי וועט ווידער דאַרפען אַרויסנעהמען די קנוילען פון די באָמ-בעס און דערנאָך זיי ווידער אַריינ-שטעלען. דאָס שטעלט אין געפאַהר איהר לעבען; איין חבר (פּאָקאָטילאָוו'ן) האָבען מיר שוין פערלוירען דורך דעם; ער איז דער'הרג'עט געוואָרען אַרויסנעהמענדיג די קנוילען פון די באָמבעס.

איך בין געווען זיכער, אַז מיט איין באָמבען-וואַרפער, מיט קאַליאַיעוו'ן, וועט זיך דער אָנפאַל אויפ'ן גרויס-פירשט נישט איינגעבען. אמת טאַקע, מיר ווייסען גענוי אויף וואָס פאַר א וועג ער פאָהרט, אָבער וואָס קען אויס-טון איין באָמבען וואַרפער? און וואָס וועט זיין, אויב קאַליאַיעוו וועט דעם גרויס-פירשט בלויז פערוואונדען? ווער וועט דאַן אונטערלויפען מיט אַ צוויי-טער באָמבע?

טראַכטען לאַנג האָט מען נישט גע-קענט; מען האָט געמוזט בעשליסען באַלד, זיצענדיג אויפ'ן שליטען, ווייל ווייטער אַ ביסעל אויף דער יושקאָווער גאַס, האָט שוין קאַליאַיעוו געוואַרט אויף מיר.

קוליקאָווסקי איז נישט געקומען נע-מען די באָמבע. ער איז מאָרגאַלס אַוועקגעפאָהרען און מיט עטליכע חדשים שפּעטער אַרעסטירט געוואָרען אין מאָסקווע. ער איז נעהאָט אַנטלאָפען פון דער פּרעטשיסטיענער טורמע, וואו מ'האָט איהם געהאַלטען פערשפּאַרט; מען האָט איהם דאַן אַרומגעשלעפּט איבער גאַנץ רוסלאַנד, און דעם 20-טען יוני, 1905, איז ער אַליין אַריינגעקומען צום מאָסקווער גראַדאָנאַטשאַלניק, גראַף שובאַלאָוו און האָט איהם דערשאָסען אויפ'ן אָרט. דערפאַר האָט מען איהם דאַן פער'משפּט צום טויט און שפּעטער האָט מען דעם אורטייל אומגעביטען אויף אייביגע קאַטאָרגע. דאָס בעווייזט קלאָהר, אַז כאָטש ער האָט נישט גע-האַט קיין מוט זיך צו בעטייליגען אין דעם אָנפאַל אויפ'ן גרויס-פירשט סער-געי, איז ער דאָך געווען פעהיג צו טע-ראָריסטישער אַרבייט.

צוגעפאָהרען צו קאַליאַיעוו'ן, האָב איך איהם אַריינגענומען צו זיך אין שליטען, איהם דערצעהלט די נייעס וועגען קוליקאָווסקי'ן און דערביי אַרויס-געזאָגט מיין מיינונג, אַז מען דאַרף דעם אָנפאַל איצט אָפּלעגען אויף אַן אַנדערס מאָל, ווייל איין באָמבען-וואַר-פער איז נישט גענוג.

דערהערט אַזאַ זאַך האָט זיך קאַליאַ-יעוו אָנגעהויבען קאָכען.

— ניין! — האָט ער אויסגעשריגען. דעם אָנפאַל טאָר מען איצט בשום אופן נישט אָפּלעגען!... מען קען נישט גע-מען דאָראַ'ן און איהר ווידער הייסען זיך טאַרען מיט די באָמבעס, ס'קען נאָך, חלילה, מיט איהר אַן אומגליק געשעהן. פונקט ווי מיט פּאָקאָטילאָוו'ן. איך נעהם אַלעס אויף זיך.

— וואָס הייסט, דו נעהמסט אַלעס אויף זיך, אַז עס איז פאָרט גאָר קיין צווייפעל נישט, אַז איין באָמבען-וואַר-פער איז נישט גענוג! דו אַליין מיט איין באָמבע, וועסט גאָרנישט קענען אויפטון.

— און איך זאָג דיר, אַז איך וועל יאָ קענען. — האָט ער זיך מיט איהם געשפּאַרט

וויפיל איך האָב מיט איהם נישט גע'טענה'ט, האָט ער זיך אַלץ געהאַל-טען ביי זיין מיינונג

— געשיקט זיך, אַז דו גלויבסט מיר נישט? — האָט ער געפרעגט. — אָט וועסטו זעהן, אַז איך אַליין וועל זיך ספּראַווען מיט דעם גרויס-פירשט.

איך האָב קאַליאַיעוו'ן גוט געקענט, און איך האָב געוואוסט, אַז קיינער קען פאַר זיך נישט אַזוי גאַראַנטירען ווי ער. איך האָב געוואוסט, אַז אויב ער נעהמט זיך אונטער אַליין צו דער'הרג'ענען דעם גרויס-פירשט, וועט ער איהם דער'הרג'ענען; ער וואָלט זיכער וואַרפען די באָמבע ערשט דאַן, ווען ער וועט שוין שטעהן נאָהענט נעבען דער קאַרעטע; ער וועט אַלעס דורכפיהרען רוהיג און געלאַסען. אָבער וואָס טוט מען, אויב עס מאַכט זיך פאָרט אַ צופאַל און צו-שטערט אַלעס?

(פאָרזעצונג קומט).

„אינטערנאַציאָנאַל" איז געריכט.

אַ סקאַנדאַל, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּילט אין וואַרשאַ

נעכטען האָט דאָס וואַרשאָווער אַפּעלאַציע-געריכט בעטראַכט די אַפּעלאַציעס פון וולאַדיסלאַוו וויטאָשינסקי און באָלעסלאַוו זאַדענצקי, וועלכע זענען דורך דער ערשטער אינסטאַנץ פערורטיילט געוואָרען, וויטאָשינסקי אויף 2 יאָהר תפיסה און זאַרענצקי אויף אַ יאָהר תפיסה ביים אויספיהרען פאַריאָהרען-זומער דעם אָנפאַל אויף דעם געווער-סקלאַד קראָלעווסקאַ 17, און פאַר שטעלען נאָכהער דער פּאָליציי אַ ווידערשטאַנד אין זאַקסישען גאָרטען, מיט געווער אין האַנד, בעת מען האָט זיי געוואָלט אַרעסטירען.

אַרעסטירט איז אויך דאַמאָלס, ווי בעקאַנט, געוואָרען דער 18-יעהריגער מאַריק רייכענבאַך. אַזוי ווי אָבער ער האָט אַרויסגעוויזען סימנים פון משוגעת האָבען דאָקטוירים פסיכיאַטאָרען אַ לענגערע צייט אונטערזוכט רייכענבאַך'ן און נאָכדעם, ווי עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז רייכענבאַך איז נישט נאָרמאַל, איז ער איבערגעשיקט געוואָרען קיין טוואָרקי אין דעם אַנשטאַלט פאַר גייסטיג-קראַנקע, וואו ער געפינט זיך ביז היינטיגען טאָג.

דער פּראָצעס איז דעריבער נאָר מער בעקומען געגען די צוויי אָנפאַלער, וויטאָשינסקי און זאַרענצקי.

דאָס אַפּעלאַציע-געריכט האָט אויסגעהערט אַ רייה עדות און נאָך די רעדעס פון פּראָקוראָר און פערטיידיגער אַדוו. דוראַטש האָט די צווייטע אינסטאַנץ דעם אורטייל פון קרייז-געריכט לגבי ביידע אָנפאַלער בעשטעטיגט בלויז מיט דעם אונטערשיד, וואָס עס איז זיי געוואָרען פערעכענט די שוין אָבגעזעסענע צייט.

נאָכ'ן פערעפענטליכען דעם אורטייל האָט וויטאָשינסקי אָנגעהויבען זינגען אויפ'ן קול פון דער בעשולדיגטנס באַנק דעם „אינטערנאַציאָנאַל". דער עלטסטער פשדאָווניק, ראָיעק, איז צו איהם צו און געפאָדערט פון איהם, ער זאָל אויפהערען זינגען און געהן מיט איהם. וויטאָשינסקי האָט נישט געפאָלגט און ווייטער געזונגען. דער פשדאָווניק האָט צום צווייטען מאָל אויפגעפאָדערט וויטאָשינסקי'ן, ער זאָל מיט גוטען פערלאָזען דעם געריכטס-זאַל. וויטאָשינסקי האָט ווידער נישט געהאָרכט און אַלץ ווייטער געזונגען. דאַן האָט די פּאָליציי אַ געהם געטון וויטאָשינסקי'ן אויף די הענד און איהם אַרויסגעטראָגען פון געריכטס-זאַל. אויף די טרעפּ האָט וויטאָשינסקי אַלץ נישט אויפגעהערט צו זינגען דעם „אינטערנאַציאָנאַל" און אייניגע יונגעלייט האָבען איהם אונטערגעהאָלפען.

אויך האָט זיך גראָד געפינען אין געריכט רייכבערט, וועלכער איז געקומען דורכזעהן זיינע אַקטען אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם פּראָצעס פון בעקאַנטען קאָמוניסט פורמאַן, און דערהערענדיג זינגען דעם „אינטערנאַציאָנאַל", איז ער אַרויס פון דער קאַנצעלאַריע און אויך אָנגעהויבען זינגען.

עס איז ענטשטאַנען אַ טומעל און פון שרעק איז אַ פרוי געפאַלען אין חלשות, צוליב וואָס מ'האָט געמוזט אַרויסרופען די גיכע הילף, וועלכע האָט די פרוי אָפּגעמינטערט.

די פּאָליציי האָט ענדליך אַריינגעפיהרט אין אַרעסט-צימער וויטאָשינסקי'ן. די איבעריגע פערזאָנען, וועלכע האָבען מיטגעהאָלפען זינגען דעם „אינטערנאַציאָנאַל", זענען געוואָרען אַרעסטירט.

איצט ווערט געגען דעם פּראָווּרטיילטען וויטאָשינסקי פערפיהרט ווערען אַ פּראָצעס פאַר מאַכען אַ סקאַנדאַל אין געריכט און אויך די איבעריגע אַרעסטירטע וועלען דערפאַר ווערען אָנגעקלאָגט.

צו אונזערע טהיי-טרינקער!
געוויס טרינקט איהר אויך
קאַווע
איהר וועט אויך פון דעם אַרטיקעל צופרידען זיין, ווען איהר וועט קויפען
Kawa „Ewig" „Miękożarnista" „Specjalna"
איז אָריגינעלע פירמאַחע פּאַקונג צו 1/1, 1/4, 1/10 קילאָ.
פון היינט-אָן פאָדערט נור
קאַווע „עוויג".
1135

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" בעאַנטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

ביים דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופאָן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 2. מערץ 1927.

5047 אַ פּראַינטערעסירטער

עס געהט נישט בלויז אין דעם צי עס זענען איבערגעבליבען קינדער אָדער נישט נאָר צי עס זענען בכלל פאַראַן פּערזאָנען, וועלכע קאָנען אויפ'ן סמך פון זייער פּערוואַנדשאַפט מיט'ן פּערשטאָרבענעם פּרעטענדירען אויף דער ירושה.

5048 גרינשטיין.

אַ סוב-לאָקאַטאָר האָט אויך די זעלבע רעכט צו געניסען פון דעקרעט וועגען לאָקאַטאָרען שוץ פונקט, ווי אַ לאָקאַטאָר אַלס אייגנס. צו ער וואוינט מיט אייגענע מעבעל, אָדער בענוצט זיך מיטן מעבעל פון לאָקאַטאָר און צו ער צאָהלט דירה-געלד, פּראָפּאָרציאָנאַל צו דער סומע, וויפיל עס צאָהלט דער לאָקאַטאָר אָדער אַ בעשטימטער סומע יעדען חודש.

5049 אַ לעזער פון שענקעוויטש.

נישט אַריינגעהענדיג אין מעריטום פון דער זאַך, קאָנט איהר פערלאַנגען, פערוּפענדיג זיך אויפ'ן 3 פּונקט אַרט. 571 פון אוסטאַוו וועגען דער ציוויל-פּראָצעדור, אַז מען זאָל דעם פּראָצעס געגען אייך אַנולירען, אויף דעם סמך, וואָס די אַקציע דאַרף אייגענטליך געהאַנדעלט ווערען געגען אַן אַנדערן בעל-חוב.

5050 אברהם בוימאַן.

דער קאַמאָרניק האָט נישט קיין רעכט אָהן דער הסכמה פון מלוה אָפּצוהאַלטען זיך פון לייגען אַן אַרעסט אויף די זאַכען, וואָס געפינען זיך אין רשות פון בעל-חוב, בלויז דערפאַר, וואָס דער בעל-חוב אָדער אַן אַנדערער פערזאָן טענה'ט, אַז די קוועסטיאָנירטע זאַכען זענען נישט דעם בעל חוב'ס.

5051 י. גורמאַן.

איהר האָט דאָס רעכט געהאַט צו דערלאַנגען אַן אָפּאָזיציע אויפ'ן זאַאָטשני ווירעק. אין משך פון 2 וואָכען. אומאָפּהענגיג פון דער אַפּעלאַציע, קאָנט איהר דערלאַנגען אַן אינצידענטאַל אָנקלאַגע, הלמאי מען האָט ביי אייך נישט געוואָלט צונעמען די אָפּאָזיציע.

5052 אַ פאָטער פון 1906-ער.

אויב איהר ווילט בעקומען פאַר אייער זוהן אַן אַפּעקונסטוואָ מוז אייך פעהלען מינדעסטענס 35 פּראָצענט אַרבייטס-פעהיגקייט.

5053 זיצער.

אויב אייער פאָטער איז געשטאָרבען שוין נאָכדעם, ווי דער אורטייל איז געוואָרען געזעץ-קרעפטיג, קאָן מען די געלד-שטראָף אויך אויסמאָהנען פון די יורשים.

5054. אַ לעזער פון גלובנאַ גאַס.
5055. אַ שטענדיגער לעזער פון יעראָזאָליסקאַ 8.
5056. ש. ג. אין לאָדז.
5057. אַ פּראָוואָניע אינהאַבער.

וועגען אייערע ענינים מוז איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין דער רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג, מיטברענגענדיג די צייטונג.

5058. ראָט.

איהר קאָנט איינקלאָגען, נישט אָנגעבענדיג די סומע, וועלכע איהר מאָנט, אין אַזאַ פאַל דאַרפט איהר דערווייל נאָר איינצאָלען פאַר די עדות-אַרויסרופען.

5059. ראַדאָשיצקי.

מיר ווייסען נישט צוליב וואָס פאַרע טעמים איהר ווילט, אַז דער פּראָצעס זאָל יאָ פאָרקומען. אויב געהט אייך בלויז אין רעהאַביליטאַציע דערלאַנגט אַ בקשה אין געריכט, אַז דער פּראָצעס זאָל פאָרקומען. אין ערגסטען פאַל אויב מען וועט אייך פער'משפט'ן איז די אַמנעסטיע סיי ווי חל.

5060 ריבאַ פון פּיעטריק. גאַס.

אַ צייטונגס נאָטיץ אָהן אונטערשריפט פון אויטאָר ווערט בעטראַכט, ווי אַן אַנאָנים און קאָן דעריבער נישט אויסגענוצט ווערען דורכ'ן אָנגעקלאָגטען אַלס מאָטיוו צו בעשטעטיגען זיין בעשולדיגונג געגען אָנקלאָגער, אויב דער אָנגעקלאָגטער האַלט, אַז די נאָטיץ איז אמת, קאָן ער אַרויסרופען דעם רעדאַקטאָר אַלס עדות

5061 אַ לעזער פון גייער'ס מאַרק

אויפ'ן סמך פון אַ נאַקאַז קאַרני קאָן מען נאָר בעשטראָפען מיט אַרעסט אויף אַ טערמין נישט לענגער ווי 14 טעג.

„די שווארצע כריזאַנטעמע".

עקזאָטישער ראָמאַן. (34

— דער פּרעפעקט האָט שוין מיר היינט וועגען דעם מיטגעטיילט. איהר ווייסט אָבער, טייערער מאַרקיז — איהר שטעלט מיך אַוועק אין אַ שווערער לאַגע. די געזעצען פון אונזער לאַנד — האָט דער פראַנצויזישער אויסערן-מיניסטער געזאָגט — דערלויבען אונז נישט צו שטערען די פרייהייט פון פּערזאָן. אויסזוכען אייער פּרינצעסין — דאָס קאָנען מיר, אָבער פערהאַלטען זי דאָס טאָר איך נישט...

— הער מיניסטער, געהט אַריין אין מיין לאַגע. דער מאַרקיז איטאָ וועט אויסטייטשען דאָס נישט דערפילען פון דעם מיקאַדאָ'ס ביטע פאַר אַ נישט-קענען פון מיין זייט אויספיהרען אַ זאַך פון אַ מלוכה'שע בעדייטונג? צי קאָן מען נישט געפינען עפּיס אַ קאָמפּראָמיס? גיט מיר אַן עצה!

— איך וועל זיך דערלויבען, הער מאַרקיז צו ווענדען אייער אויפמערקזאַמקייט אויף די געזעצען פון עקסטעריטאָריאַליטעט, פון וועלכע עס געניסען פאָרשטעהער פון פרעמדע מלוכות. איהר דאַרפט זעהן דאָס אַלץ איינצואָרדענען אויפ'ן געביט פון דער געזאַנדטשאַפט אייערער. דאָרטען קאָנען מיר אייך נישט שטערען, און אויפ'ן צוואַקואירען די פּרינצעסין אין איהר היים וועלען מיר קוקען דורך די פינגער.

— מערסי! איהר האָט מיר געגעבען אַ גלענצענדע אידעע! אונטער'ן אויסרייד פון דער לויה, וועל איך ווי-נישט-איז אַרייננאַרען די פּרינצעסין אין אונזער געזאַנדטשאַפט, און דאָרט וועל איך שוין וויסען, וואָס איך האָב צו טון.

אַ דעמאָנישער שמייכעל האָט אויסגעקרימט דעם געזאַנדטענס פּנים. ער האָט שוין פאָראויסגעזעהן, אַז ס וועט איהם געלונגען צו איבערקליגלען דעם פערפלוכטען דאָקטאָר לצווי, און אַז די פּרינצעסין וועט איהם געלונגען, געגען איהר ווילען, אַריבערטראַנספּאָרטירען אַהיים.

דער אויסערן-מיניסטער האָט זיך אויפגעשטעלט, ווי געבענדיג דערמיט צו פערשטעהן, אַז די אוידיענץ האָט זיך געענדיגט.

דער געזאַנדטער האָט נאָך אַמאָל געדריקט דעם מיניסטערס האַנד, און איז אַרויס אויף די טרעפּען, אויף וועלכע ס'איז געשטאַנען די וואונדערבאַרע מאַרמאָר-פיגור פון דעם בעריהמטען מאַקיאַוועלי.

דער סאַרקאַסטישער שמייכעל פון דעם בעריהמטען דענקער-דיפּלאָמאַט האָט, דאַכט זיך, מיט חוזק בעגלייט דעם אַוועקגעהענדען מאַרקיז..

— „ווי וועל איך אָבער אויספיהרען אַזאַ שווערע זאַך?"

דער דאָזיגער געדאַנק האָט נישט אויפגעהערט צו מאַטערען דעם יאַפּאַנישען דיפּלאָמאַט.

21.
ביי דעם מאַרקיז איטאָ.

דאָס הויז פון מאַרקיז איטאָ, די רעכטע האַנד, פון דעם מיקאַדאָ — האָט מיט זיך פאָרגעשטעלט אַ פולשטענדיג אייראָפּעאיש איינגעאָרדנעטען בנין, וואָס אַזאַ קאָן מען טרעפען אין בערלינער טירגאָרטען און אין די אַריסטאָקראַטישע קוואַרטאַלען פון פּאַריז און וויען.

אין דעם פּרעכטיגען גאַסט-צימער מיט פינף ווענעציאַנישע פענסטער איז געזעסען אַ גרויסער עולם. עס איז נאָך נישט געווען דריי אַ זייגער — די אויפנאַהמס-צייט פון דעם מאַרקיז איטאָ — און דאָך האָבען שוין, ווי געזאָגט, געוואַרט אויף איהם אַ סך הויכגעשטעלטע חצרואָגען

דער מעכטיגער מיניסטער איטאָ גופא איז פערטראַכט געזעסען אין זיין קאַבינעט.

אַ טעפּיך פון טיבעט האָט געצערטעלט דאָס אויג מיט זיינע וואונדערליכע פאַרבען.

אַ גרויסער געשניצטער פאָטעל, בעשלאָגען מיט פיאָלעטען פּליוש איז געשטאַנען צוזאַמען מיט'ן טיש אין מיטען קאַבינעט.

אויף איהם טאַקי איז געזעסען דער מאַרקיז איטאָ, האַלטענדיג, פערטראַכטערהייד אין האַנד אַ בלוי טעלעגראַם-בלעטעל.

אויסגעזעהן האָט דער מאַרקיז אויף אַ בן-ששים, זיינע רעגעלמעסיגע געזיכטס-צוגען און די טיפע געלבליכע אויגען האָבען אין זיך געטייעט גרויס קלוגשאַפט.

אויף דער ברוסט ביי איהם איז געהאָנגען דער כריזאַנטעמע-אָרדען, דער אָרדען פון דער אויפגעהענדער זון, און עטליכע אויסצייכענונגען פון פרעמדע מלוכות.

— אַ מאָדנע זאַך! — האָט ער שטיל צו זיך געזאָגט — אונזער געזאַנדטער אין פּאַריז האָט נאָך אַמאָל בעוויזען, אַז מ'קאָן איהם נישט אָנפערטרויען קיין ערנסטע אויפגאַבען...

מיט די ווערטער האָט דער מאַרקיז ווידער אַמאָל איבערגעלייענט די דעפּעשע.

— צו וואָס האָט געטויגט צו דערוועקען די טראַגע וועגען אַרויסגעבען די פּרינצעסין? איך הויב עס נישט אָן צו פערשטעהן! מ'האָט זיך דאָך געקאָנט בעגעהן אָהן דעם... מענשען צו דער אַרבייט פעהלען דאָך נישט!

דער מאַרקיז איטאָ האָט אָנגעקלונגען.

עס איז אַריינגעקומען דער דיזשורירענדער וויקאָנט אַליאַשי.

— גיט מיר די קאָפּיע פון מיין דעפּעשע צום פראַנצויזישען מיניסטער!

„ס'קאָן נישט געמאָלט זיין — האָט ער פאַר זיך געטראַכט — אַז איך אַליין זאָל האָבען געמאַכט אַזאַ פעהלער, ווי בעטען דעם פראַנצויזישען אויסערן-מיניסטער, ער זאָל אַרויסגעבען די פּרינצעסין כריזאַנטעמע. אויף ווי ווייט איך געדענק, האָב איך נאָר געבעטען דעם מיניסטער, ער זאָל ליבענסווירדיג בייהילפיג זיין אונזער געזאַנדטען, ביים ברענגען אין אָרדנונג די משפחה-אָנגעלעגענהייטען פון דעם דער'הרג'עטען פּרינץ."

דער דיזשורירענדער בעריכט-אָפּגעבער וויקאָנט אַליאַשי האָט אַוועקגעלעגט דאָס קאָפּיר-בוך פאַר'ן מאַרקיז איטאָ.

— אוודאי, אַזוי איז עס... אונזער מאַרקיז דאַרטען האָט פערקאָכט אַ קאַשע... צו וואָס איז עס נויטיג געווען צו ווענדען זיך צום פּרעפעקט, ווען עס איז גענוג אַ צוואַנציג מאַן פון אונזערע געהיים-אַגענטען אין פּאַריז, כדי צו ערלעדיגען דעם גאַנצען ענין על צד היותר טוב...

דער לאַקיי האָט אַריינגעטראָגען אַ וויזיט-קאַרטעל אויף אַ גאָלדענער טאַץ.

— בעט אַריין! — האָט דער מאַרקיז איטאָ געזאָגט, איבערלייענדיג דעם נאָמען — דער דייטשער אַטאַשע... וואָס קאָן עס זיין?

(פאָרטזעצונג קומט)

טעלעגראַמען.

14 יודישע יונגעלייט אימיגראַנטען

װעלען צוריקגעשיקט װערען קיין פוילען.

פילאַדעלפיאַ, (יט"א) 14 יודען צװישען זיי 3 פרויען זענען געבראַכט געװאָרען אין אימיגראַנטען-לאַגער פון גלאָסטער, ניו-דזשוירזי אויף צוריקגעשיקט צו װערען קיין פוילען. די 14 יודען האָט מען אַרעסטירט אין פלאָרידאַ, וואוהין זיי זענען אָנגעקומען פון קובאַ. די 14 יודען, װעלכע זענען געװען אין קובאַ האָבען אונפּראַנטװאָרטליכע פּערזאָנען איינגערעדט, אַז מען קאָן זיי איבערפיהרען אין די פעראייניגטע שטאַטען. די עמיגראַנטען האָבען זיך געלאָזט איינרעדען און געפאָהרען מיט אַ שיף קיין פלאָרידאַ. אָבער אַמעריקאַנישע בעאַמטע האָבען בעמערקט די שיף און גענומען זיי נאָכיאָגען, װען די שיף איז שוין געװען נאָהענט צום ברעג. די פיהרער פון דער שיף האָבען אין גרויס פערצװייפלונג אויסגעבויערט גרויסע לעכער אין דער שיף און זי האָט גענומען זינקען. אָבער צום גליק זענען אַלע פּאַסאַזשירען אָבגעראַטעװעט געװאָרען. זיי װעלען אַלע צוריקגעשיקט װערען קיין פוילען פון װאַנען זיי זענען געקומען. אַ פערטרעטער פון „היאס" איז אָבגעפאָהרען קיין װאַשינגטאָן זיך משתדל זיין פאַר די אימיגראַנטען, אַז מען זאָל זיי נישט דעפּאָרטירען.

די נעמען פון די פערהאַלטענע עמיגראַנטען זענען: מאיר בוניש 20 י. פון אַרענדסקאַ (?), מאיר צוקערבערג 21 י. פון לעכעװיטש; מירעל פּאַרפּעל 22 י. פון מעזביזש, משה לאַכאַש 21 י. פון ביאַליסטאָק שלמה סקלאַד 22 י. פון באָװאַנראַדאָװ, יוסף שלאַגמאַן 19 י. פון פינסק, אברהם מיגלאַראָװיטש 22 י. פון נאָװאָגראַדעק, סעמועל גורסטאָװסקי 19 י. גוטבערעװיץ 32 י. פון מיר, יוסף פּרענקעל 38 י. פון סטאָלין, חנה זילבערבערגער 24 י. אַלט, ליבע לאַבזינסקי 23 יאָהר אַלט פון מיר.

פערפליצונג פון ירדן.

ירושלים, 1. (י.ט.א, טעלעגראַפיש) דאָס װאַסער פון טייך ירדן איז אַרויס פון די ברעגעס און האָט פערפליצט גרויסע שטחים לאַנד. די אַלענבי-בריק שטעהט אונטער'ן װאַסער, דער פערקעהר איבער'ן ירדן האָט זיך אָבגעשטעלט.

מעלדונג.

שבת, דעם 5. מערץ 9.30 אָװענד אָרדענט איין דער פעראיין פון האַנדעלס-און ביוראָ אַנגעשטעלטע אין לאָדז אל. קאָשטשושקי 21 אין אייגענעם לאָקאַל די גרויסע יעהרליכע פערוױילונג מיט'ן אַנטייל פון אַרטיסטען פון פּוילישען טעאַטער, אַרטיסטען מוזיקער און אַ רייהע אַנדערע אַטראַקציעס און טענץ. אָריגינעלע דעקאָראַציעס אויסגעפערטיגט פון בעוואוסטען קונסט-מאָלער ה' װעלמאַן. 1149

דייטש טעאַטער. דירעקציע: זעמאַן.

היינט, מארגען, װערט נישט געשפּילט.

מאָרגען, דאָנערשטאָג, 8.30 אין אָװענד - פּרעמיערע!

„די פרוי אהן א קוש"

קאָמעדיע מיט געזאַנג און טענץ.

בּיטעס און רעקורסען

איבערזעצונגען א. אז. וו.

שרייבט בּיליג און שנעל -- ביוראָ „BIP" צעגעלניאַנאַ 40 1127

נור 1 װאָך אויסגעזוכט! 1140

כמעט בחנם, צו קאָסטען פּרייז, די בעסטע נייע פּליטען: „שלאָף אין זיסער רוה" קאַנטאַרי. מאַרגאַליעס, „שולמית"-ושעני נאַלדשטיין װי אויך אַ רייהע אַנד. פּליטען צו פּאַרלאָפאָנען אָריגינעל אַמעריקאַנער. ריזיגע אויסוואַהל פון פּאַטעפאָנען, פּאַרלאָפאָנען, טיילען או"וו

נור נאַװראָט 19

װאו? און װען?

העט װערען אויפגעפיהרט

בּרידער שעלענבּערג

(Bracia Szellenberg) 1138

R. GRABOWIECKI, ŁÓDŹ

Piotrkowska 59, tel. 44-83 -- Egz. od 1895 r,

פאַבּריק פון רייזע-קופערס

קאָלעקציאָן-קופערס און פערשידענע לעדער-גאַלאַנטעריע ווי טעקעס און דאַמען-טאַשען. עס װערען אויך אָנגענומען פערשידענע בעשטעלונגען אויף מוסטער-קאָלעקציאָנען און װערען אויסגעפערטיגט אין פערלויף פון 6 שעה גרעסערע בעשטעלונגען אין משך פון אַ טאָג.

רעעל! צוגענגליכע פּרייזען! ביליג!

HEMOROJDY!

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego

(מיט'ן העהנערעל) בעזייטיגען װעהטאָג, ברענונג, בייסענדיש, פערקלענערן געשװירען.

עס פערקויפען די אַפּטייקען. 1468

בּעפּאַר

איהר געהט קויפען, איבערצייגט אייך, אז גאָר ביי אונז קענט איהר בעקומען צו די ביליגסטע קאָנקורענץ-פּרייזען!

אַ בעט מיט װענטעלעך. װייס אָדער ברוין געמאָהלט 15 זל. אַ פעלד-בעט—14 זל. ספּאָרט-װאָגען—58 זל., װי אויך די איבעראַל-בעװאוסטע פּאַטענטירטע

פעלד-בעטען „Palma-Patent" פּראָװעלכע מיר גאַראַנטירען

אויף לאַגער געפינט זיך שטענדיג אַ גרויסער אויסוואַהל ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער-װעגעלעך, שאַטקאָװע און געבעטע מאַטראַצען. בּיליגסטע פּרייזען! רעעלע בעהאַנדלונג

לאָדז, פּולנאָצנאַ 24, טעל. 31-85

זעמטליכע רעפּאַראַטורען װערען אָנגענומען.

עמשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַפאַפּאָרט	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3-2 11-10 $7^1/_2$-$6^1/_2$
ד"ר רוזשאַנסקי	הויט- און געשלעכט-קר.	11-10 2-1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאַראַס	אויגען-קראַנקהייטען	8-7 2-1
ד"ר יוסטמאַן	נערװען-קראַנקהייטען	2-12
ד"ר ראָזענצװייג	קינדער-קראַנקהייטען	3-4 12-10
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	6-5 1-$11^1/_2$
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	2-1.1 4-3
ד"ר װיינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	7-$5^1/_2$ 1-11
ד"ר סטופּעל	רענטגען	12-10 6-4
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7-3
נ. ראָזען	צאָהן-אַרצט	2-9

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעליכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען, א או. װ.

בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געװאָרען

רענטגען-אינסטיטוט

טהײלונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר טאַבלער.

אָנמעלדונגען געגען צעטלעך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג. חירזים אין ד"ר שטאָט.

עמשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בּזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פרי ביז 7 אָבענד

ד"ר װאָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4-3
ד"ר הערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12-$9^1/_2$ 5-4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1-11 6-5
ד"ר לוביטש	הויט- און געשלעכט קר.	2--12
ד"ר שמירנעלד	נערװען און גייסטעסקראַנקע קר.	3-1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2-12.30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	- 1
ד"ר בּערנשטיין	פרויען און געבורטס-הילף	4-3

פּאָנאַ-טעראַפּיע, שפּריצונגען ווי סאַלװאַרסאַן א. ז. וו. מעדיצינישע טשעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אַנאַ-ליזען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — װיזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום װערען אָנגענומען אַלע ארט אַנאַליזען, װי אויך פּלעגמע און בלוט. 2120

אימפונגען געגען שקאַרלאַטין.

בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געװאָרען אַ רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10-2 נ.מ.
ד"ר לאָזשינסקאַ סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7-3

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, מאָסטען א. ז. װ.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

אכטונג! אכטונג!

ה"ה פּריזערס!

העלעניש װאַסער 4.25 זל. א קילאָ.

בלומען-װאַסער 4.25 זל. א קילאָ.

חעזשעטאַל 3.50 זל. א קילאָ.

ראַזיר-זייף Pixin 7.80 זל. א קילאָ

אַלץ בעקומט איהר אַמביליגסטען נור אין דער

פּערפומעריע פון

י. דרוקער, זאַװאַדזקאַ 11

אָנ'עלעגאַנט עס-צימער

ווי אויך שלאָפצימער צו פערקויפען. צו זעהען דעם 2-טען און 3. מערץ פּאָלודניאָװאַ 44, ביי בּירוש 1135

לעבער-טראַן 1144

1923 ערשטקלאַסיג צו פערקויפען.

M. Rawicki, Cegielniana 40 (w składzie)

קיאַלאַפּיצירטע

דושאַקאַרד-װעבער

קענען זיך מעלדען אין פאַבריק ביי שטערן, װאָלטשאַנסקאַ 27, פון 10 אין דער פרי. 1147

Kupujemy każdą ilość **EMBALAŻU**, pochodzącego z opakowań **bel wełny.**

Tow. Akcyjne „**JUTA**"

Fabryka worków i wyrobów jutowych.

1121 **Poznań, ul. Fredry 1.**

עד מתי עצל תשכב?

ווי לאַנג װעסטו װאַרטען מיט דיינע איצטיגע און פאַר'טלהמה'דיגע װעקסלען?

מתי תקום משנתך?

װען װעסטו קומען אין ביוראָ

17 פּעטריקאַװער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, װאו ס'װערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי בּיטעס לויט'ן אויסטאַװ, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, אַדװאָקאַטניעס, רעקורסען, װעגען פּעטער אין קאָמיסאַריאַט-רושאַנדוג, בּיטעס װעגען דירה אין אגזשאַנד ראָזיעמטשי און אין אַלע פּאַלאַצוי-בעצירקען, שותּפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָװינעס, קאָרנע ספּראַװעס, װי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכט-קאָנסולענט **י. מאַנעל**,

פּעטריקאָװער 17, זאַכאָדניאַ 52

שנעל, רעעל און ביליג!

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66

צאָהן-כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען װי: שטשענקעס, גומען, דזשאָנקלעס, צאָהן-פיסטולעס א.ז.װ. נעמט אָן פון 1—3 און פון 7—9 אָװ. זונטאָג 10—12.

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק

י. בּיטענסקי

קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פרי ביז 8 אָװענד.

פּרייזען ביליגע! אפּראַטונג אָהן געצאָהלט

Dr. med

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און װענערישע קראַנקהייטען, מענער-שװעכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 6—9 אין אָװענד, פרויען—12 ביז 3 נאָכם. 873

Dr. med.

W. Eychner

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זיך איבערגעצויגען אויף זגערזשער 11 טעל. 34-72.

נעמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָװער 294 פון 12—2 מיטאָג און דער היים פון 6-8 אָװ.

Dr. med. Ludwig

Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.

ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָװענד.

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

נעמט אָן פון 4—7 אָװ. 1142

Dr. Z.

Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָװסקאַ 9

טעלעפאָן 27-81.

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

Dr. ADAM

Grosglik

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78

הויט און װענערישע קראַנקה. רענטגען און זונען-ליכט אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָװענד.

אַנאָנסען - פּרייז: פאַר אַ מילימעטער - שורה. פאָרן טעקסט 15 גראָשען, פרייטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פרייטאָג 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פרייטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. אויסער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער.

אַבאָנאַמענט - פּרייז: אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָװינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַר'ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטװאָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בּמשך און בינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.